

САВЕЗ ПЧЕЛАРСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА ЦРНЕ ГОРЕ

ПЧЕЛАРСТВО

ГОДИНА XXII * ПОДГОРИЦА, МАРТ 2026. * ЦИЈЕНА 1€ * ЗА ЧЛАНОВЕ УДРУЖЕЊА БЕСПЛАТАН

2026.
БИЈЕЛА
МАТИЦА

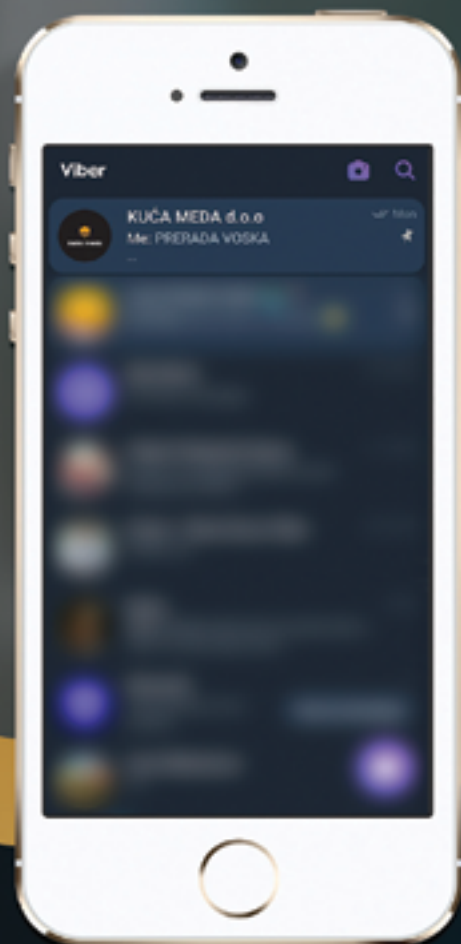
БРОЈ
279

ISSN 1800-5433

9 771800 541000 >

kuća meda
WWW.KUCAMEDA.ME

PRIDRUŽITE SE VIBER GRUPI

Jednostavnim skeniranjem **QR koda** postajete član najbrojnije pčelarske Vajber grupe u Crnoj Gori.

Postani član Vajber grupe i prvi saznaj:

> JAVNI POZIVI I REGRESI

Pravovremeno ćemo vas obavještavati o svim Javnim pozivima i regresima vezanih za pčelarstvo. Dijelićemo savjete i detaljne instrukcije, dokumentaciju i uputstva i na taj način ćete iskoristiti sve mnogobrojne benefite.

> PROMOTIVNI KATALOZI

Dijelićemo promotivni sadržaj cjelokupne ponude iz Kuće meda. Kreiraćemo kataloge sa najpovoljnijim cijenama i popustima. Obavještavaćemo vas o novim nabavkama.

> SVIJET PČELARSTVA

Nesebično dijelimo iskustva i savjete. Svi članovi grupe mogu komentarisati i učestvovati u raznovrsnim temama vezanim za pčelarstvo u Crnoj Gori.

POSTANI
ČLAN
SKENIRAJ
QR KOD

QR KOD možete skenirati sa bilo kojom aplikacijom za skeniranje QR kodova.

+382 68 844 333 @kucamedacg@gmail.com

Grbe bb, Danilovgrad Crna Gora

НОВИТЕТИ СА БЕОГРАДСКОГ САЈМА

УСПЕШНО ПЧЕЛАРЕЊЕ - ГРЕШКЕ ПЧЕЛАРА И КАКО ИХ ИЗБЕЋИ	4
НИКШИЋКИ ПЧЕЛАРИ И ОВЕ ГОДИНЕ НА ЗИМСКОМ САЈМУ ПЧЕЛАРСТВА У БЕОГРАДУ	9
У ГРБАМА КОД СПУЖА „КУЋА МЕДА“ СКОРО ДЕСЕТ ГОДИНА ПРУЖА РАЗНОВРСНЕ УСЛУГЕ ПРОИЗВОЂАЧИМА СЛАТКОГ НАПИТКА	10
ОБЈАВЉЕН НОВИ СТРУЧНИ ПРИРУЧНИК : „УЗРОЦИ, СПРЈЕЧАВАЊЕ И КОНТРОЛА РОЈЕЊА“	12
ПЧЕЛАРИ „ЗАСЛАДИЛИ“ ИЗЛОЖБУ	13
У БИЈЕЛОМ ПОЉУ ОДРЖАНА ОБЈЕДИЊЕНА ИЗБОРНА СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА „ПЧЕЛАР“	14
ПАЖЊА : МЕРКОСУР СПОРАЗУМ ШТЕТИ ЕВРОПСКОМ ПЧЕЛАРСТВУ КОЈЕ СЕ УНИШТАВА БРЗИМ ТЕМПОМ!	17
ПЉЕВАЉСКИ ПЧЕЛАРИ ПОСЈЕТИЛИ 17. МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ У БЕОГРАДУ	18
У РАДАНОВИЋИМА ОДРЖАНО ТАКМИЧЕЊЕ У ПРИПРЕМИ И ПРЕЗЕНТАЦИЈИ ДОМАЋИХ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА	20
МАРТОВСКИ РАДОВИ У ПЧЕЛИЊАКУ	22
ИЗ СВИЈЕТА НАУКЕ: ПРИРОДНА ПОЈАВА БИЈЕЛЕ ПЈЕНЕ НА МЕДУ	25

Након посјете међународном пчеларском сајму у Београду, менаџмент „Куће меда“ са задовољством дијели утиске са црногорским пчеларима који се интересују за техничке новитете у опреми и прибору. Међу њима свакако највећу пажњу привлачи аутоматски отклапач поклопчића саћа произвођача „Минели“, који је развио нову, знатно ефикаснију линију за овај процес. Исти произвођач у понуди има и ново рјешење електричног топионика воска капацитета 10 оквира, као и машину за одстрањивање вишка влаге из меда, са капацитетом обраде од 80 до 200 кг.

Такође, реномирана фирма „Радомед“ представила је нови топионик воска за 25 рамова. У понуди су и сунчани топионици воска са повећаним капацитетом од четири рама, затим сушачи полена капацитета од 5 до 30 кг, као и препарати за сузбијање варое. У том сегменту представљен је и нови препарат на бази мравље киселине „Формиц-Про“ канадског произвођача НОД. Овај препарат посједује све употребне дозволе за шире тржиште, укључујући и више од 20 земаља Европске уније. „Кућа меда“ је од дистрибутера фирме НОД добила одређену количину узорака које планира да тестира, како би утврдила понашање пчела у присуству овог препарата, као и његову ефикасност. Остали препарати за сузбијање варое понуђени на сајму углавном остају у оквирима традиционалних рјешења на бази амитраза и других акарицида.

Када је ријеч о асортиману производа од дрвета, стекао се утисак да произвођачи не посвећују довољно пажње завршној обради, прецизности и естетском изгледу. Овај сегмент, према томе, заостаје у односу на понуду црногорских произвођача, који нуде квалитетније производе по истим или сличним цијенама.

У наредном периоду „Кућа меда“ ће у својој понуди имати већину наведених уређаја и опреме, као и друге занимљиве производе који могу бити од велике користи свим пчеларима.

„КУЋА МЕДА“

ПЧЕЛАРСТВО
STRUČNO-INFORMATIVNI MJESEČNIK
IZDAVAČ: SAVEZ PČELARSKIH
ORGANIZACIJA CRNE GORE

Adresa: Grbe bb 81412 Danilovgrad,
Telefon: 069/941-505
e-mail: spocg@t-com.me
sajt: www.pcelarstvo.me

ZA IZDAVAČA:
Radule Miljanić

V.D. GLAVNOG I ODGOVORNOG UREDNIKA:
Branislav Kadić (067991226)
e-mail: ninaivlado@t-com.me

TEHNIČKI UREDNIK: Dragan Lučić

LEKTURA: Nataša Dajković

Redakcijski odbor „Pčelarstva“:
Danilo Vuković, Dragana Štović,
dr Mirjana Bojanić-Rašović,
Marjan Plantak, mr Radoslav Bele
Zečević, mr Sanida Šabotić-Adžović

POKROVITELJ:
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

Adresa Redakcije:
Grbe bb, Danilovgrad;
ŽR 510-207440-72
CKB, Podgorica
Sa naznakom: Za SPOCG

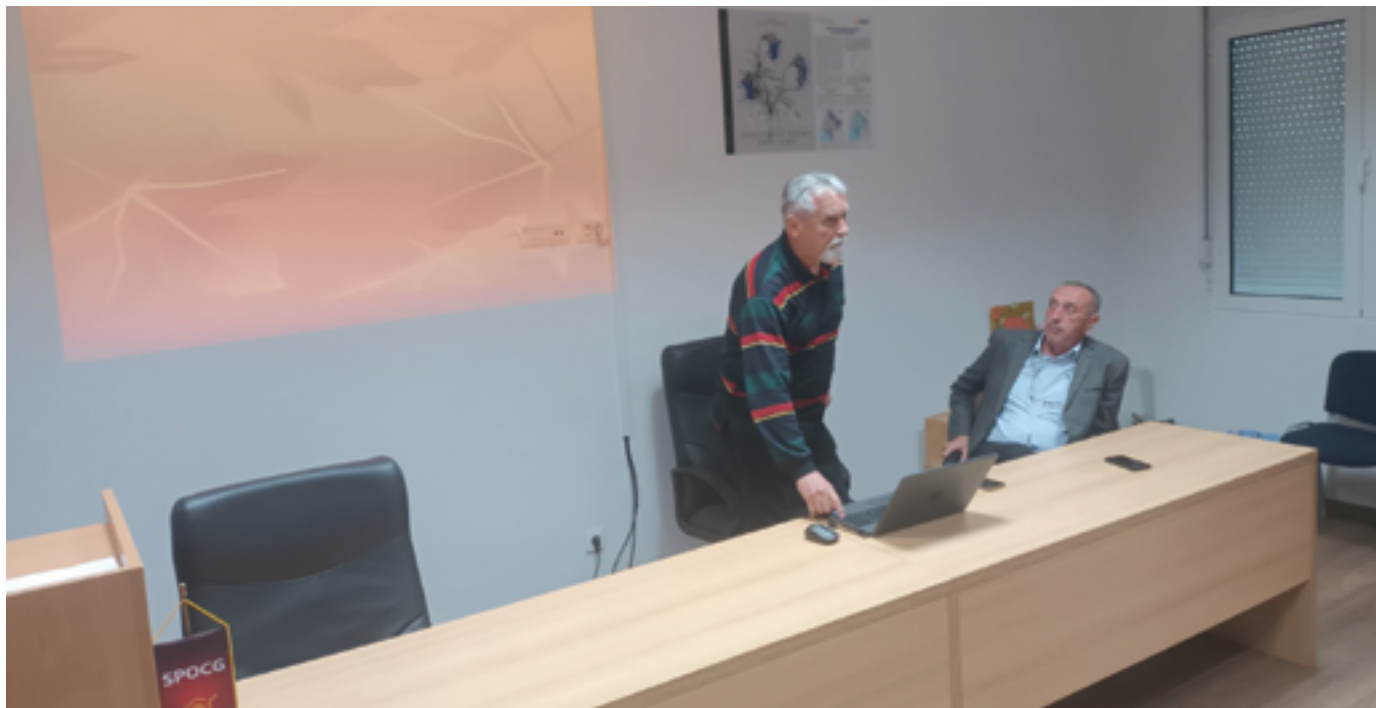
IMPRESUM

ISSN 1800-5411

Rješenjem Republičkog sekretarijata za informacije br. 285 od 11. 01. 2001. godine "PČELARSTVO" je upisano u evidenciju javnih glasila Crne Gore. Aktom Republičkog sekretarijata za informacije 04/01-355/2001. godine časopis je oslobođen obaveza plaćanja poreza na promet.

ŠTAMPA:
HKS SPEKTAR
PODGORICA

Успешно пчеларење - грешке пчелара и како их избећи

Пчелар Миодраг Мића Петровић
Крагујевац
choorko49@gmail.com

Ја у шали кажем да је пчеларство врло једноставно и да је за успех у пчеларству потребно само четири ствари и то две да имаш, а две да немаш. Да имаш добро место за пчелињак и добре матице, а да немаш вароу и нозему. У стварности није баш тако једноставно. Данас у ери опште затрованости окружења и климатских промена потребно је итекако знања да би се успешно пчеларило. Основно је разумети физиологију пчелињег

друштва у сваком тренутку током године и технику пчеларења прилагодити захтевима пчелињег друштва у одређеном периоду године. Проучите приложени дијаграм који ће вам показати бројчано стање у друштву, старост пчела и дешавања у кошници током једне пчеларске сезоне.

Најједноставније речено поштујте стање у кошници и захтеве пчелињег друштва у одређеном временском периоду сезоне. Срж технике пчеларења можемо сажети у десет пчеларских „божјих заповести“:

Крајем седмог месеца почиње седам недеља најважнијих за успех у пчеларству (извођење зимских пчела, детаљни преглед друштава, спајање слабића, третман против варос, обезбеђивање зимских залиха хране...)

Ако друштво почетком августа има мање од на 3 ДБ, 4 ЛР или 6 Фарар рамова легла расформирајте га.

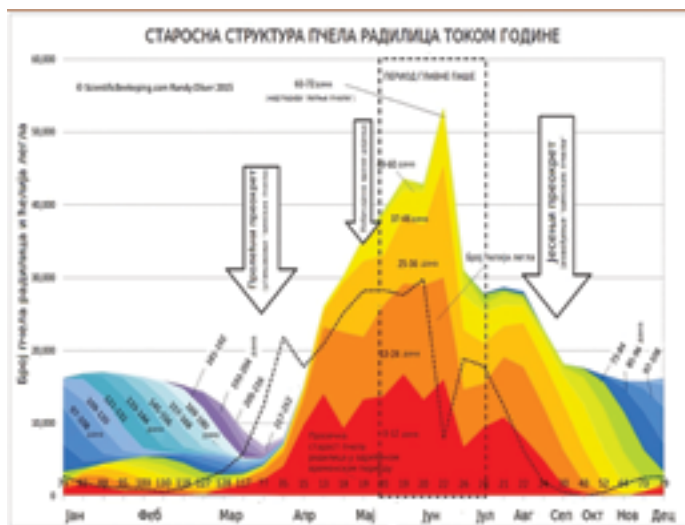
Ако друштво крајем августа има на 5 ДБ, на 7 ЛР, или на 10 Фарар рамова легла успешно је спремљено за зиму.

Ако друштво у октобру има клубе од 5 ДБ, 7 ЛР, или 10 Фарар улица пчела и 5 ДБ, 7 ЛР, или 10 Фарар рамова меда успешно је спремљено за зиму.

Осим зимског третмана против варос оксалном киселином од октобра до фебруара „заборавите“ на пчелњак.

Не проширујте у пролеће плодиште друштва додавањем извученог рама док нема бар 5 ДБ, 7 ЛР, или 10 Фарар улица пчела.

Не проширујте у пролеће плодиште друштва

додавањем основа или наставка док нема бар 5 Дб, 7 Лр, или 10 Фарар рамова легла.

Кад друштво донесе 5 -7 рамова меда додајте ново медиште испод постојећег.

Током сваког беспашног периода прихраните пчеле сирупом или додајте погачу.

Контролишите вароу и нозему и третирајте пчеле ако је потребно.

А сада да размотримо грешке које ми пчелари правимо. Оне могу бити:

Намерне: лош избор места за пчелињак, превише кошница на пчелињаку, лош распоред кошница

Случајне: губитак матице, грабеж

Из незнања: непознавање симптома и начина борбе против болести, неадекватна борба против вароа, претерано узнемиравање друштава, итд, итд, итд.

Локација пчелињака је пресудна за успех или неуспех у пчеларству. Можете ви да будете врхунски зналац, али ако вам локација пчелињака није добра нећете имати успеха. Добра локација је благо нагнута југоистична експозиција, заштићена од ветра, са текућом водом на најдаље 200 метара и што је најважније са добром поленском пашом, не даље од 800 метара од пчелињака, која се по могућности наставља једна на другу. На главну пашу ћемо лако преселити друштва, прихраном надокнадити недостатак нектара, али недостатак полена поготово у рано пролеће и припреме друштава за пашу или у припреми за зиму тешко је надокнадити чак и прихраном погачама са поленом или заменама за полен. Уколико немате текућу воду близу пчелињака обавезно је обезбедити појилице које никад не смеју остати без воде. Често

преоптеретимо терен превеликим бројем кошница на једном месту. Пожељно је да на пчелињаку нема више од тридесетак кошница и да пчелињаци буду удаљени један од другог бар 1,5 километара.

Распоред и боја кошница су веома битни. Кошнице не треба да буду у правилним редовима, исто обојене и превише близу једне другој. Дobar распоред и различита боја спречава налет пчела и ширење болести на пчелињаку

А сада да опишемо најчешће грешке које правимо, период у години када нам се оне дешавају и начин пчеларења да до њих не дође.

Август:

Грешка: Узимати мед из плодишта

Решење: Оставити пчелама бар 4 Дб (5 Лр, 8 Фарар) рамова меда

Грешка: Зазимити друштва у малом простору

Решење: Зазимити Дб друштва на плодишту и полумедишту, Лр друштва на два, а Фарар друштва на три наставка и извадити из сваког наставка по два рама до зидова кошнице.

Грешка: Касно третирати друштва против вароа

Решење: Одмах по одузимању меда третирати друштва регистрованим

препаратима против вароа.

Грешка: Не приметити знаке евентуалне болести

Решење: Детаљно прегледати рамове са леглом. Ако приметите било какве неправилности на поклопцима легла проверите на развлачење садржај ћелије дрвцетом шибице. Уколико се садржај развлачи у танку нит исеците узорак саћа 10 x 10 cm и пошаљи те га у ветринарски институт на проверу. Проверити и отворено легло на присутност и количину млечи. Уколико младе ларве не "пливају" у млечи обавезно на сатоноше плодишта додати погаче са поленом или заменом за полен.

Грешка: Зазимљавање слабих друштава

ВРХУНСКА ЕДУКАЦИЈА

Освједочени пријатељ црногорских пчелара, Миодраг Мића Петровић радо се одазвао позиву ПУ „Подгорица“ и ПУ „Црногорска пчела“ да своје богато знање и искуство које је дијелио широм бивше Југославије, по ко зна који пут пренесе и својим колегама у нашој земљи. Сарадња је настављена на обострано задовољство 13. марта када је у вечерњим сатима у препуној мултимедијалној сали куће меда будући председник ПУ „Крагујевац“ и дугогодишњи сарадник српског часописа „Пчелар“ одржао изванредно предавање (које на захтјев присутних интегрално преносимо) на тему „Грешке пчелара и како их избјећи“. Уваженом госту и учесницима овог едукативног излагања међу којима је био и председник СПОЦГ Радуле Миљанић, срдачну добродошлицу пожелио је председник скупштине Савеза пчеларских организација Црне Горе Спасо Поповић.

Решење: Расформирати друштва са мање од на 3 Дб (7 Лр, 10 Фарар) рамова легла.

Грешка: Не применити надражајно прихрањивање

Решење: Прихрањивати друштва малим порцијама порцијама сирупа 3 дела шећера на 2 дела воде (око 200ml на дан) и додавати око пола килограма протеинских погача недељно..

Грешка: Не обезбедити адекватне залихе хране

Решење: Прихрањивати друштва до обезбеђивања бар 15 kg залиха

Септембар:

Грешка: Не ставити надражајно прихрањивање

Решење: Прихрањивати друштва обилним порцијама сирупа 3 дела шећера на 2 дела воде.

Грешка: Пчеле се даве у хранилици

Решење: Прихранити пчеле сирупом од вранилове траве.

Рецепт: Потопити 100 грама вранилове траве (дивљи оригано) у 4 литара прокључале па мало прохлађене

витамина С од 500 mg и 1 кашика морске соли

Октобар:

Грешка: Зазимити пчеле на медљиковцу или меду од бршљена

Решење: Прихранити пчеле сирупом од 3 kg шећера на 3 литара воде са 1 gr тимола раствореног у 10 ml алкохола. Дати 100-150 ml по улици пчела 3-4 пута са размаком од 3-4 дана.

Грешка: Клубе није захватило рамове са зимским залихама хране.

Решење: Преместити два рама са леглом и великим медним капама у центар наставка са храном на врху кошнице

Грешка: Миш или ровчица у кошници

Решење: Ставити чешаљ-регулатор лета који онемогућава улаз мишева и ровчица у кошницу, а омогућава вентилацију и улаз и излаз пчела.

Грешка: Оставити отворене мрежасте подњаче

Решење: Затворити мрежасте подњаче убацивањем

фијоке-улошка. Кошнице треба зазимити у облику „превртнуте чаше“ само за отвореним летом на подњачи јер ветар „издувава“ мед из кошнице, а кроз мрежу на подњачи омогућавају и појаву „тихе“ грабежи.

Новембар:

Грешка: Не проверити прекид легла

Решење: Затворити матицу у кавез. Како због климатских промена и све топлијих зима када чак и наша „сивка“ понекад не прекида залегање биће можда неопходно изазивати вештачки прекид легла од минимално 21 дан затварањем матице у кавез изолатор направљен од матичних решетки и летвица ширине 10 mm који се ставља у центар клубета.

Децембар:

Грешка: Не урадити зимски третман против варое

Решење: Третирати друштва против варое три недеље после првог јутарњег мраза накапавањем 5 ml по улици пчела раствора 75 gr оксалне киселине, 1 kg шећера и 1l деминерализоване воде.

Грешка: Додавати погаче

Решење: Осим зимског третмана оксалном киселином од октобра до фебруара „заборавите“ на пчелињак

Фебруар:

Грешка: Друштво није прешло у наставак на врху кошнице

Решење: Подигните рамове са леглом у центар наставка са храном на врху кошнице.

Грешка: Друштво је пробило медну капу

▪ **Грешка:** Не проверити прекид легла

Решење: Затворити матицу у кавез

воде на 15 минута па процедити. Чај додати у 32 литара сирупа 1:1 (20 kg шећера:20 l воде). Дати у јесен два пута узастопно по 300 ml на дан. Третман поновити у рано пролеће.

Грешка: Не проверити зараженост вароом 10 дана после третмана

Решење: Напрашивање 300 пчела шећером у праху па ако је зараженост већа од 1% поновити третман против варое различитим средством од августовског третмана.

Грешка: Оставити непоклопљене зимске залихе хране

Решење: Додати на сатоноше плодишта око 2 kg погаче.

Рецепт за погачу: 25 kg шећера у праху, 3 kg сировог квасца, 1 kg сурутке у праху, 25 самлевених таблета

Решење: Поставити хоризонтално рам разгребаног меда на сатоноше плодишта, а изнад њега поставите фолију и утопљавајући материјал.

Март (процветала џанарика):

Грешка: Задржати слаба друштва на пчелињаку

Решење: Расформирати сва слаба друштва са мање од 3 Дб (4 Лр, 6 Фарар) улица пчела.

Грешка: Не форсирати пролећни развој

Решење: Заротирати плодиште за 180 степени и започети надражајно прихрањивање ређим сирупом од 2 дела шећера на 3 дела воде ако су ноћне температуре веће од 10° С или ставити на сатоноше око 5 kg погаче са квасцем и **никако не додавати основе на извлачење**

Април (процветала јабука):

Грешка: Не одредити помоћна и производна друштва

Решење: Прегледати сва друштва и одредити јачину прегледом са доње стране плодишта

-**Слабо** - Није напунило плодиште пчелама

-**Средње** - Напунило плодиште пчелама, може да буде производно друштво ако се појача

- **Јако** – Прешло са пчелама у наставак испод плодишта, само се спремило за багрем

Грешка: Не формирати помоћна друштва од слабих друштава

Решење: Одузети медишта и рамове затворенох легла од слабих друштава за појачавање средњих друштава и свести их на један наставак.

Грешка: Не формирати производна друштва од

средњих друштава

Решење: Појачати средња друштва додавањем бар два рама затвореног легла из слабих помоћних друштава.

Грешка: Не започети борбу против ројења на време

Решење: Свим производним друштвима заротирати поново плодиште за 180 степени (вратити га у нормални положај). Извадити из плодишта рам без легла и до легла додати рам грађевњак. Јаким друштвима додати медиште са слабих друштава.

Грешка: Не започети рани узгој матица

Решење: Када се појави прво затворено трутовско легло од најбољих друштава одабрати друштва са најбољим хигијенским особина применом пин теста (пробадање 100 ћелија затвореног легла). За узгој матица узети она друштва која најбрже очисте оштећене ћелије па их појачати са 6 рамова затвореног легла из слабих кошница, додати бар 2 рама полена и почети прихрану ређим сирупом коју ћете обављати све до затварања пресађених матичњака. Пресађивање најраније можете започети кад лутке трутова буду имале тамне очи.

Мај (замедило):

Грешка: Не наставити борбу против ројења

Решење: Прегледати детаљно најјача друштва која су се сама спремила за багрем. Уколико је друштво повукло матичњаке и они су тек залежени поништите их, а ако су у матичњацима старије ларве извршите „демарирање“

(На подњачу ставите ново плодиште. У њега

ставите рам са леглом и матицом и један рам меда па га допуните сатним основама. На ново плодиште ставите матичну решетку, два медишта, другу матичну решетку па на врх старо медиште оренуто за 180 степени са отвореним летом позади допуењог рамовима са сатним основама.)

Спустити плодиште свих производних друштава која нису „демарирана“ на подњачу, извадити све рамове са отвореним леглом и без пчела их дати славим помоћним друштвима, а на њихово место додати празне рамове или рамове са сатним основама. На плодиште додати матичну решетку и медишта и отворити сва лета на кошници.

Грешка: Не исецати затворено трутовско легло са рамова грађевњака

Решење: Исећи сво затворено трутовско легло са рамова грађевњака, испресовати саће и исцедити трутовско млеко. Трутовско млеко сачувати у замрзивачу и додати их у надражајне погаче, а испресовано саће претопити.

Грешка: Не искористити слаба друштва

Решење: Побити све матице у славим друштвима. Слаба друштва разројити или им само заменити матице усађивањем матичњака сутрадан након формирања ројева. Премештеним ројевима улите редак сируп у бар један рам и лета затворите са неколико слојева новинског папира који ћете избушити рупицама не већим од 2 mm. Свим ројевима додати по 2 kg погаче са квасцем. 19 дана по усађивању матичњака проверити оплодњу матица и новонаправљене ројеве третирати са 8-10 ml раствора 35 g оксалне киселине на литар деминерализоване воде.

Грешка: Не селити на другу пашу

Решење: На место будуће паше поставити једну кошницу на ваги и пратити приносе на првој и другој паши Када се приноси поклопе време је за селидбу свих производних друштава.

Са „демарираних“ кошница скините корпус са врха кошнице и ставите га на нову подњачу и тако направите рој. Премештеним ројевима улите редак сируп у бар један рам и лета затворите са неколико слојева новинског папира који ћете избушити рупицама не већим од 2 mm. Свим ројевима додати по 2 kg погаче са квасцем. 24 дана по „демарирању“ проверити оплодњу матица и новонаправљене ројеве третирати са 8-10 ml раствора 35 g оксалне киселине на литар деминерализоване воде.

Јун (врцање меда)

Грешка: Не олакшати одузимање медишта

Решење: Користите матичне решетке да се не дозволи залегање у медиштима. Поставити бежалице, а ако их немате изнад матичне решетке поставите фолију. Медишта окренути да лета буду позади и у отвор лета као бежалицу убацили конусну цев од мрежице дужине десетак сантиметара и отворима од 25 mm на страни лета и 10 mm на излазној страни. Медишта скините 24 сата после стављања бежалице, а после 48 сати ако користите конусне цевчице од мрежице.

Грешка: Не искористити вишак младих пчела у производним друштвима

Решење: Пре враћања медишта гроздове младих пчела у збегу изнад матичне решетке испрсканих раствором оксалне или млечне киселине отрести у ројеви сандук. Пчеле искористити за прављење пакетних ројева или појачавање оплодњака. Пре враћања медишта скинути матичне решетке.

Грешка: Не проверити производна друштва на зараженост вароом

Решење: Напрашивање 300 пчела шећером у праху па ако је зараженост већа од 1,5 % третирати друштва са 50 ml 60% мравље киселине на таласастом картону.

Грешка: Не селити на друге паше

Решење: Преселити сва производна друштва и јаке ројеве на ливадску пашу или липу, а онда на сунцокрет. На место будуће паше поставити једну кошницу на ваги и пратити приносе на првој и другој паши Када се приноси поклопе време је за селидбу.

Јул

Грешка: Не проверавати стање легла уколико вам друштва нису на паши

Решење: Проверити отворено легло на присутност и количину млечи. Уколико младе ларве не “пливају” у млечи обавезно друштва прихрањивати ретким сирупом (1:1) и на сатонше плодишта додати погаче са поленом или заменом за полен.

Грешке приликом сељења:

не пратити приносе на месту где је пчелињак и на бар једној локацији где бисте га преселили;

не преселити сва производна друштва и јаке ројеве када се приноси преклопе;

не улили кроз збег бар пола литра млаке воде преко рамова у сваку кошницу после затварања, а пре утовара;

не почети селидбу поподне пре сумрака утоваром сваке друге кошнице и тако утовар завршити пре мрака;

не припремити две кофе блата, једну на пчелињаку а другу код камиона, за брзо спречавање евентуалног излажења пчела затварањем рупе блатом.

Резиме грешака:

не проверавати редовно зараженост вароом и не третирати у право време;

не планирати зимске губитке у јесен зазимањем само јаких друштава са довољно хране и младим продуктивним матицама од матица мајки чија друштва имају најбоље хигијенске особине, високу продуктивност и ниску стопу заражености вароом;

не подстакнути пролећни развој надражајном прихраном и заменом за полен;

не ући у пашу са јаким друштвима са довољно простора и без бојазни од ројења;

не заменити бар трећину старих плодишних рамова новим саћем;

не прихрањивати друштва у сваком беспашном периоду.

Драге колеге размислите о свему овоме и ако желите успех у пчеларству немојте да правите горе описане грешке или их бар сведите на најмању могућу меру!

Медно!

ALEKSIĆ: USPJEŠNA PROGRAMSKA AKTIVNOST

Po tradiciji, početkom februara u Beogradu se organizuje Međunarodni sajam pčelarstva. Ovogodišnji, XVII po redu, nije protekao bez nikšićkih pčelara, jer je njih dvadeset šest posjetilo ovu masovnu manifestaciju 7. februara.

Ratko Aleksić, sekretar PO „Nikšić“, ukratko nas je upoznao sa utiscima sa puta i sajma:

Naša programska aktivnost bila je uspješna, jer su naši članovi imali priliku da nauče nešto novo, nabave dio opreme, pribora i lijekova, družu se sa vrsnim profesorima i pčelarima, kao i da razmijene iskustva u radu. Ovo je potvrda da su nikšićki pčelari u toku sa savremenim trendovima u pčelarskoj praksi. Posjetili su brojne izlagačke štandove, proizvođače pčelarske opreme, inovativne radionice sa prezentacijama savremenih tehnologija i stručna predavanja. Takođe su ostvarili kontakte sa proizvođačima i distributerima, te nabavili stručnu literaturu iz oblasti pčelarstva. Profesionalni pčelar dr Dušan Martinović, redovni posjetilac sajma i član Upravnog odbora PO „Nikšić“, prenio nam je dio utisaka iz svojih zabilješki sa tri odslušana predavanja. Prof. dr Andreas Trasivuli sa Univerziteta u Solunu govorio je o slabostima zakonodavstva o medu koje pogoduje falsifikatorima. –

Problem nije prisutan samo kod nas, već i u Evropi i svijetu, jer se uvoze ogromne količine falsifikovanog meda. Falsifikatori su toliko usavršili njegovu proizvodnju, koristeći različite sirupe i druge komponente, da je takve proizvode teško otkriti bez savremenih laboratorijskih analiza. Postoje i brojne zakonske praznine koje oni vješto koriste, mijenjaju dokumentaciju, prepakuju med i na etiketama navode netačne podatke, čime omogućavaju da takvi proizvodi nesmetano prelaze granice. Zbog toga su pravi pčelari u

nezavidnom položaju, jer teško mogu plasirati svoj kvalitetan med, s obzirom na to da je cijena falsifikovanog meda znatno niža — istakao je predavač.

Naglasio je da državni i carinski organi ne pokazuju dovoljno interesovanja da suzbiju ovu pojavu, uprkos činjenici da falsifikovani med može imati brojna štetna dejstva na ljudski organizam. U Srbiji je postojala savremena laboratorija za ispitivanje kvaliteta meda, koja je u kratkom periodu rada zaustavila velike količine falsifikovanog meda. Međutim, laboratorija je uništena od strane falsifikatora

i trenutno je van funkcije.

Prof. dr Uroš Glavinić i Zoran Stanimirović sa Veterinarskog fakulteta u Beogradu govorili su o novim sojevima virusa koji izazivaju bolesti pčela.

Najčešći među njima su virusi mešinastog legla, deformisanih krila, akutne paralize, kašmirski pčelinji virus, kao i virusi izraelskih i crnih matičnjaka. Ovi virusi se često javljaju istovremeno, u kombinaciji, čime dodatno slabe imuni sistem pčelinjih društava.

Posebna pažnja posvećena je virusu deformisanih krila, koji je i najviše istraživani. U Srbiji su analizirana pčel-

linja društva koja su smatrana potpuno zdravim, ali je utvrđeno da čak 70% njih sadrži viruse, pri čemu je u 80% slučajeva bio prisutan upravo virus deformisanih krila.

Doktorica medicinskih nauka Zorica Plavšić iz Beograda govorila je o apiterapiji u službi zdravlja. Naglasila je da su ljekovita svojstva pčelinjih proizvoda bila poznata još starim Rimljanima i Grcima, te da se apiterapija od davnina primjenjuje u liječenju različitih bolesti. Posebno je istakla njenu uspješnost u tretmanu virusnih i bakterijskih infekcija, kao i malignih, kožnih, plućnih i

stomačnih oboljenja, o čemu svjedoče brojne studije i naučni radovi.

Dr Dušan Martinović je naglasio da su posjete ovakvim manifestacijama, poput sajмова u Beogradu, izuzetno korisne za sve pčelare, kako za iskusne, tako i za početnike koji tek ulaze u svijet pčelarstva.

Sajmovi predstavljaju idealnu priliku da se vidi i čuje mnogo korisnih informacija, razmijene iskustva i steknu nova znanja, što se u praksi pokazalo kao izuzetno korisno.

PO „Nikšić“

U GRBAMA KOD SPUŽA „KUĆA MEDA“ SKORO DESET GODINA PRUŽA RAZNOVRSNE USLUGE PROIZVOĐAČIMA SLATKOG NAPITKA

DECENIJA USPJEŠNOG POSLOVANJA

„**K**uća meda“ je zajednički projekat Vlade Crne Gore, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Saveza pčelarskih organizacija Crne Gore. Objekat površine 600 m², svečano je otvoren 13. jula 2016. godine i nalazi se u naselju Grbe, kod Spuža. Vlada Crne Gore je kroz kapitalni budžet u izgradnju „Kuće meda“ uložila oko pola miliona eura, dok je oprema uglavnom nabavljena kroz Agrobudžet i međunarodne projekte (Svjetska banka, USAID) koje je implementirao Savez. „Kuća meda“ izgrađena je sa ciljem da bude centar za razvoj pčelarstva u našoj zemlji, sa sadržajima koji omogućavaju pružanje različitih servisa pčelarima, kao što su prerada pčelinjeg voska, proizvodnja hrane za pčele, otkup i pakovanje domaćeg meda, te edukacija pčelara.

Kapaciteti kojima raspolaže su sljedeći: pogon za sterilizaciju i preradu voska, pogon za proizvodnju invertnog sirupa, pogon za proizvodnju pogača

za ishranu pčela, pogon za pakovanje meda i prodavnica pčelarske opreme i pribora za pčelarstvo, kao i četiri kancelarije, te multifunkcionalna sala kapaciteta stotinu mjesta. Ove godine navršila se decenija uspješnog poslovanja, o čemu svjedoče riječi direktora Vladimira Radulovića, koji ističe da se program rada „Kuće meda“ kreira na osnovu potreba pčelara, njihovih zahtjeva i zajedničkih inicijativa kojima se oblikuje pčelarski ambijent.

„Kuća meda“ je po svom karakteru projekat prilagođen pčelarima. To je mjesto koje pripada svim pčelarima u našoj zemlji. Smatram da nakon desetak godina, od kada je „Kuća meda“ otvorena, možemo govoriti o ostvarenom povjerenju koje smo izgradili. To je ujedno jedan od osnovnih ciljeva koje sam imao u vidu od samog početka i kojeg se držim i danas. Kuća otvorenih vrata i uzajamno povjerenje stvaraju uslove za razvoj, kako pčelarskih gazdinstava, tako i „Kuće

meda“. Zahvaljujući takvom odnosu, danas „Kuća meda“ posluje stabilno, u cjelini je tržišno orijentisana, bez zaduženja i tereta koji mogu ugroziti održivost. Tim zaposlenih ljudi u „Kući meda“ čini oslonac njenom poslovanju, njihova predusretljivost prema klijentima, ljubaznost, a prije svega častan i odgovoran rad. Samim tim, pčelarske organizacije imaju ogromnu ulogu u kontekstu animiranja pčelara, pružanja raznih vidova podrške i servisa. Ne želim pojedinačno isticati udruženja koja sa posebnom odgovornošću i trudom rade svoj posao, ali želim svakako svima zahvaliti na saradnji koju ostvaruju sa „Kućom meda“. Politike Saveza pčelarskih organizacija zasnovane su na ravnopravnom odnosu prema svim pčelarskim organizacijama (PO), kao i učešću njihovih predstavnika u organima Saveza. Kao rezultat navedenog, članstvo u Savezu je u kontinuiranom porastu. Kroz model zajedničkog rada, pčelari su preko lokalnih udruženja

inicirali mnoga rješenja koja su kasnije razmatrana na organima Saveza, a nakon toga delegirana predstavnicima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (MPŠV). Upravo je ovakav način rada donosio programe i rezultate kojima danas svjedočimo.

U procesima ispunjavanja mjerila EU, sektor pčelarstva već odavno ima usklađene kriterijume. Ovo svakako napominjem kao pokazatelj odgovornosti i vizije koju smo kao tim pokazivali od samog početka. Zbog navedenih činjenica, pčelarski sektor je prepoznat kao najbolje organizovana grana agrara u Crnoj Gori, sa nerijetkim primjerima pojedinačnih poljoprivrednih gazdinstava koja se profesionalno bave pčelarstvom. Svakako da, kao i u svakom živom procesu, imamo i slabosti i nedostatke koji prate pčelarstvo. Smatram da je nedostatak ekspertskog kadra jedan od glavnih nedostataka sektora, jer smo sve više suočeni sa izazovima poput bolesti pčela i pčelinjeg legla, kao i problemima sezonskog nedostatka polena kao direktne posljedice klimatskih promjena. Tu su i problemi vezani za kvalitet pčelinjih matica, šverc meda i ostali tekući problemi koji zaslužuju diskusije i donošenje odluka u cilju njihovog rješavanja — naglašava Radulović.

DOBRA SARADNJA SA LOKALNIM UDRUŽENJEM

S obzirom na to da se „Kuća meda“ nalazi na teritoriji opštine Danilovgrad, za očekivati je da sa lokalnim udruženjem imamo dobru saradnju. Zato imam potrebu da pomenem našeg dragog kolegu Velizara Mikija Pavićevića, koji, nažalost, više nije sa nama. Kao dugogodišnji predsjednik Udruženja pčelara Danilovgrad, Miki je bio zaštitno lice Udruženja i čovjek koji je uvijek imao vremena za pčelare. Zahvaljujući njegovoj inicijativi, pčelari iz Danilovgrada su unazad par godina uvršteni kao korisnici budžeta lokalne uprave. Prve godine korišćenja budžetskih sredstava ostvarili su pravo na nabavku pogača i taj projekat je realizovan preko „Kuće meda“. Nakon toga, koliko mi je poznato, pčelari iz Danilovgrada su ostvarili pravo podrške kod lokalne uprave u

vidu novčane pomoći. Na koji način je realizovana ta podrška, nije mi poznato. Kada govorimo o odnosu lokalnih uprava prema pčelarstvu, smatram da je gotovo u svim lokalnim jedinicama postala praksa da se budžetiraju linije koje podržavaju pčelarstvo. Ako se prisjetimo, prije desetak godina rijetke su bile opštine koje su tretirale pčelarstvo. Mislim da je važno da sada već postoji kontinuitet podrške i da pčelarske organizacije na osnovu svojih rezultata i uspjeha mogu računati na povećanje budžetskih sredstava. Svakako da dobrim planiranjem, kao i jasnom i transparentnom metodologijom realizovanih projekata, rastu šanse za nove i veće iznose podrške — pojasnio je naš sagovornik.

NABAVKA I ISPORUKA

Ovim povodom Radulović je prokomentarisao i detalje u vezi sa nabavkom pojedinih roba koje se plasiraju preko „Kuće meda“.

Naime, tokom prethodnih godina smo imali određene zastoje kada je u pitanju isporuka košnica i ostalog programa od drveta. Jednostavno, nijesmo uspijevali da obezbijedimo dovoljan

lager košnica, niti da obezbijedimo kontinuitet proizvodnje kod naših partnera. Zbog toga smo, s pravom, imali kritike određenog broja pčelara, zbog čega koristim i ovu priliku da izrazim javno izvinjenje svima onima koji su imali neprijatnosti zbog čekanja. U cilju rješavanja ovog problema, nedavno smo ugovorili posao sa još jednom firmom za proizvodnju košnica, tako da je realno očekivati značajno rasterećenje i kontinuitet isporuke koji neće dovesti do čekanja robe. Svakako želim istaći da smo od strane najvećeg broja pčelara imali veliko razumijevanje i da smo kroz dijalog riješili nastali problem.

Kada je u pitanju nabavka voska iz Austrije, ove godine ćemo proces uvoza organizovati značajno ranije i obezbijediti vosak tokom marta mjeseca. Bitno je podijeliti i informaciju koja se tiče Agrobudžeta, odnosno javnih poziva koji će, kao i do sada, tretirati podršku u nabavci ljekova za suzbijanje varooze, nabavci voska, matica, pčelarske opreme, pribora, transportnih sredstava itd. Podrška Agrobudžeta predstavlja značajan oslonac za obavljanje pčelarske djelatnosti, a na osnovu dosadašnjih iskustava smatram da ovaj proces teče uz puno uvažavanje svih strana i u interesu razvoja pčelarstva. Zahvaljujući veoma dobroj komunikaciji sa predstavnicima Ministarstva, u situaciji smo da nastale probleme za određena pitanja rješavamo veoma brzo i efikasno. Želim ovom prilikom da pozovem sve pčelare da u susret javnim pozivima već sada dođu u Kuću meda, da zajednički definišemo potrebe za pčelarsku sezonu, kako bismo na vrijeme pripremili sve što im je potrebno. Jedna od povoljnosti koju nudimo jeste usaglašavanje načina plaćanja za kupljenu robu, kao i podrška u dijelu pripreme dokumentacije za apliciranje za javne pozive. Svakako stojimo na raspolaganju za sva pitanja i svaki vid podrške, kao i posredovanje u komunikaciji sa predstavnicima Savjetodavne službe, Agencije za plaćanje, Ministarstvom poljoprivrede, kao i ostalim institucijama koje su vezane za sektor pčelarstva — istakao je Radulović uz iskren pozdrav od tima „Kuće meda“ i sa željom da tekuća godina bude dobra i medonosna.

B.K.

SIMBIOZA TEORIJE I PRAKSE

Pitanja i nedoumice oko uzroka, sprječavanja i kontrole rojenja vjerovatno su mučili i prve pčelare u ljudskoj historiji. Interesovanje za tu temu nije nikad utihnuo, a različiti su naučnici i stručnjaci u različitim razdobljima ljudske civilizacije davali svoj nemali doprinos u razumijevanju pojave rojevnog raspoloženja. Proces rojenja ima vitalnu evolucijsku i ekološku ulogu u održavanju genske raznolikosti i prostornog širenja populacije, ali se u savremenom pčelarstvu često percipira kao nepoželjna pojava jer znači gubitak snažne zajednice i potencijalni gubitak proizvodnog potencijala. Osim toga, rojenje je često izvor stresa za početnike, ali i za iskusne pčelare zbog pojačanog opsega rada u tom razdoblju i mnogih nejasnoća i nedoumica, ali i nedostatka znanja o tome kako pravilno i pravovremeno upravljati pčelinjim zajednicama u ključnim trenucima. Priručnik „Uzroci, sprječavanje i kontrola rojenja” predstavlja naročito vrijedno, savremeno i stručno djelo namijenjeno širokom krugu čitalaca, od pčelara početnika do iskusnih praktičara i stručnjaka koji žele produbiti svoje znanje o jednoj od najvažnijih i najzahtjevnijih pojava u pčelarstvu. Priručnik je jasno i temeljno strukturiran i podijeljen

na teorijski i praktični dio, što znatno doprinosi njegovoj preglednosti i primjenljivosti. Teorijski dio daje čvrste naučno-stručne i biološke temelje za razumijevanje rojenja. Autori Zlatko Tomljanović, Krsto Tomljanović i Ana Sofia Borges Lima vrlo jasno objaš-

njavaju fiziološke, genske, socijalne, molekularne i prirodne uzroke koji dovode do pojave rojevnog nagona u pčelinjoj zajednici. Povezana je biologija pčela s konkretnim uslovima u košnici tokom različitih faza rojenja, koje uključuju pripremu, aktivaciju i izlazak roja, ali i sa stanjem u pčelinjoj zajednici nakon rojenja. Ovdje se

je napisan razumljivim jezikom, bez nepotrebnog opterećivanja čitalaca stručnom terminologijom, ali uz zadržavanje visokog nivoa stručnosti. Time priručnik uspješno premošćuje jaz između naučno-stručnog pristupa i praktičnog pčelarenja. Čitalac ne dobija samo opis što se događa tokom rojenja nego i zašto do toga dolazi, što je ključno za pravilno donošenje odluka u praksi.

U ovom naslovu, posebno se ističe bogata grafička opremljenost priručnika. Vizualni materijali jasno prikazuju stanje u košnici, faze razvoja rojevnog nagona te konkretne zahvate koje pčelar treba da sprovede. Ovo je posebno važno za manje iskusne pčelare, kojima slike često pružaju sigurnost i potvrdu da pravilno izvode određene postupke. Praktični savjeti dati su korak po korak, uz jasne napomene o vremenu izvođenja zahvata, mogućim greškama i njihovim posljedicama. Takav pristup omogućuje pčelaru da priručnik iskoristi ne samo kao izvor znanja, nego i kao radni vodič na pčelinjaku

U njemu su detaljno opisane metode sprječavanja i kontrole rojenja, pri čemu se naglasak stavlja na preventivne mjere, ali i na intervencije kad je rojenje već počelo. Autori nude niz konkretnih i jasno objašnjenih pčelarskih postupaka koji se mogu prilagoditi različitim tipovima košnica i proizvodnim ciljevima. Za svaki tehnološki postupak opisani su ishodi i njegova opravdanost, ali i moguće nedoumice kod čitalaca u obliku pitanja i odgovora, što uistinu pred-

stavlja novi pristup u pisanju stručne pčelarske literature. No, sve nas to ne čudi jer autori iza sebe imaju ogromno naučno-stručno, teorijsko i praktično iskustvo koje su sticali na vlastitim pčelinjacima, ali i na pčelinjacima i pčelarskim institutima diljem Hrvatske,

Evrope i Svijeta.

Bogatstvo priručnika je u opisanim metodama koje se ne oslanjaju isključivo na tradicionalne postupke nego uključuju i pogodnosti koje odgovaraju današnjim uslovima, to jest klimatskim promjenama, intenzivnijem pčelarenju i potrebi za očuvanjem biološko-uzgojnog stanja pčelinjih zajednica uz istovremeno smanjenje gubitaka. Opšti je utisak da priručnik uspješno spaja teoriju i praksu u zaokruženu cjelinu. Ne nudi „brza rješenja”, nego podstiče pčelara na promišljeno, plansko i odgovorno upravljanje pčelinjim zajednicama. Time se ne doprinosi samo sprječavanju rojenja nego i dugoročnom poboljšanju zdravlja i produktivnosti pčela.

U svakom slučaju, ovaj priručnik predstavlja vrijedan i preporučljiv stručni materijal za svakoga ko se ozbiljno bavi pčelarstvom. Njegova jasnoća, bogatstvo ilustracija, kvalitetna teorijska podloga i savremene praktične informacije čine ga naročito korisnim alatom za razumijevanje i upravljanje rojenjem. Riječ je o djelu koje zaslužuje svoje mjesto u biblioteci svakog pčelara, ali i kao nastavno i savjetodavno štivo unutar pčelarskih udruženja. Kako kaže sekretar Udruženja pčelara „Zrinski” iz Slavenskog Broda, gospodin Ivan Živić: „Ovaj je priručnik nezaobilazna i odlična literatura koja konačno demistificira rojenje kao nekakvu ‘sreću’ i stavlja ga u okvir kontrole i upravljanja. Nudi jasne vizualne i tekstualne opise te pomaže pčelarima da povećaju prinose meda sprječavanjem rojenja u ključnim pašama.” I zaista, autori priručnika potvrđuju da rojenje pčela nije haotičan ni nepredvidiv proces, nego biološki regulisan slijed događaja sa jasno prepoznatljivim signalima. Pravilnom interpretacijom tih signala i primjenom znanja stečenih iz priručnika pčelar dobija snažan alat za upravljanje zajednicama, smanjenje gubitaka i plansko iskorišćavanje prirodno rojidbenog potencijala.

Priručnik se može naručiti i kupiti slanjem zahtjeva na e-adresu zlatko.tomljanovic33@gmail.com, odnosno pozivom ili slanjem poruke na broj +385 91 507-4378 (moguće i u aplikacijama WhatsApp i Viber).

SA NOVOGODIŠNJEG SAJMA LOKALNIH PROIZVODA U NIKŠIĆU

PČELARI „ZASLADILI” IZLOŽBU

Tradicionalni sajam lokalnih proizvoda, pod pokroviteljstvom Opštine Nikšić i Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, održan je krajem decembra prošle godine u gradskom sportskom centru i okupio više od dvije stotine izlagača, ne samo iz ove već i iz drugih crnogorskih sredina. Posjetioci i kupci su imali na raspolaganju široku lepezu kvalitetnih proizvoda, a među izlagačima se našao i veći broj pčelara sa medom i drugim pčelinjim proizvodima.

Svoj štand na sajmu su imali i najviše nagrađivani crnogorski pčelar Ratko Aleksić sa sinom Petrom, profesionalni pčelar dr Dušan Martinović sa čerkom Milicom, nekadašnji iskusni proizvođač matica Slobodan Radović, kao i pčelarstvo Backović, Radovan Bulatović, Darko Pejović, Živko Šutović, Radoman Babović i Spasoje Todorović. Na sajmu su učestvovali i pčelari iz drugih krajeva, Globarević iz Podgorice, Kovačević iz Danilovgrada, Ilija Todorović iz Sirovca, Vidić iz Bratonožića, Čabarkapa iz Tomaševa, Drapića iz Trebinja i drugi.

Opšti utisak je da su pčelari na sajmu ostvarili veoma dobru prodaju, da su „zasladili” posjetioce ove manifestacije i zabilježili rezultate bolje nego ikada ranije.

– Ponudio sam med, propolis i pergu i zadovoljan sam prodajom. Činjenica da sam morao dopremiti dodatne količine meda, pored onog izloženog prvog dana, najbolje govori o interesovanju kupaca. Naš kvalitet je nadaleko poznat. Med sam prodavao po 18 eura za kilogram. Kvalitet se prepoznaje i cijeni — rekao je Petar Aleksić.

Milica Martinović je, pored meda, meda u saću i propolisa, na svom štandu imala i više vrsta vrhunskih rakija: lozu, dunju, krušku, jabukovaču, šljivu i medovaču.

Prodaja nikada nije bila bolja. Propolis je „planuo” već prvog dana,

med smo morali dodatno dopremiti, a medovača je bila pravi hit. Med sam prodavala po 18 eura, a med u saću po 20 eura — kazala je Milica.

Slično nam je, u prolazu, saopštila i supruga pčelara Darka Pejovića iz Trepača. Posebnu pažnju privlači i način na koji pčelari uređuju svoje štandove. Lijepo opremljen i dizajniran izložbeni prostor dodatni je motiv za posjetioce da priđu, razgovaraju sa izlagačem, probaju proizvode i na kraju dogovore kupovinu na obostrano zadovoljstvo

PO „Nikšić“

NOVI MANDAT LAZARU TOMOVIĆU

Udrženje pčelara „Pčelar“ iz Bijelo Polje, koje trenutno broji oko 155 članova, održalo je izbornu Skupštinu na kojoj je konstituisano novo rukovodstvo. Na čelu Udruženja i dalje će biti ugledni građanin Lazar Tomović. Funkcije predsjednika Skupštine i sekretara povjerene su Vladimiru Šebeku i Veselinu Šćepanoviću. Takođe, izabrani su novi Upravni i Nadzorni odbor.

U svom obraćanju prisutnima, predsjednik Udruženja Lazar Tomović istakao je da su se u prethodne dvije godine uspješno realizovale brojne obaveze i aktivnosti utvrđene statutom i planom, koji je usvojen na prethodnoj skupštini. Posebno je naglasio intenzivnu i plodotvornu saradnju sa „Kućom meda“, kao i konstruktivnu saradnju sa lokalnim sekretarijatima za poljoprivredu i ruralni razvoj, lokalnom turističkom organizacijom, savjetodavnom službom za poljoprivredu i veterinarskom službom.

Shvatajući neophodnost i važnost stalne edukacije u sticanju novih znanja i tehnika iz oblasti pčelarstva, organizovali smo niz stručnih predavanja kod nas, a jedan broj članova prisustvovao je i predavanjima u sklopu posjeta sajmovima u Beogradu i Arilju. Sedmorica naših pčelara položila su stručni ispit za zvanje „Pčelar“ u okviru projekta realizovanog uz podršku SPOCG, „Kuće meda“ i Ispitnog centra koji je u sastavu Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija – saopštio je Tomović.

Prema njegovim riječima, iako je zima još u toku, bjelopoljski pčelari već planiraju aktivnosti kako bi spremno dočekali predstojeću mednu sezonu.

Pčelari iz ovog kraja slave, za jedne od najboljih u Crnoj Gori. Njihovo stalno učešće na izložbama, kako u okviru opštine, tako i regiona i šire,

PČELARIMA NA OBALI LIMA NEDOSTAJU PROSTORIJE I VEĆA PODRŠKA OPŠTINSKIH I DRŽAVNIH SUBJEKATA

uz osvajanje mnogobrojnih nagrada i priznanja s pravom potkrepljuju navedeni epitet. To je ujedno i potvrda da je pčelarstvo razvijena i priznata grana poljoprivrede na području bjelopoljske opštine — istakao je Tomović. Na osnovu prethodno kazanog, a imajući u vidu značaj pčelarstva kako za same proizvođače, tako i za društvo u cjelini, lako je zaključiti da je podrška pčelarima u ovoj sredini neophodna od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i lokalne samouprave, koja bi u budućnosti trebala da bude

još veća.

Svaki pčelar koji izlaže svoje proizvode pravi je pregalac i umjetnik. Zato što uspijeva proizvesti med i održati svoja društva, iako je to danas veoma teško, imajući u vidu mnoge bolesti pčela i sve izraženije klimatske promjene. Zbog toga nam je potrebna podrška nadležnih institucija, koja bi trebalo da bude izdašnija, zaključio je Tomović. On je dodao da su se prošlogodišnji prinosi kretali od solidnih do veoma dobrih pa je sezona, kako kaže, bila izuzetno uspješna. Što se tiče prinosa meda, sezona je bila veoma zadovoljavajuća. Prinosi inače zavise od broja košnica koje pčelar ima. To je bila treća uzastopna sezona, da su prinosi dobri, što je rijetkost u pčelarstvu, a na to su znatno uticali klimatski uslovi. Med nije kvarljiva roba, tako da nijesmo na gubitku, što

se ne proda, prodaće se u narednom periodu, pojasnio je Tomović.

Međutim, kada je riječ o zdravlju pčela, tokom minule sezone registrovano je dosta štete i uginuća te da nije lako objasniti uzroke tih problema.

Prošle godine tokom zime, pčele su uginule, a u nekim pčelinjacima uginuće je bilo i do 100%. Nedostaje nam podrška u vidu premija, kao što ih imaju mljekari i voćari. Izostavljeni smo iz tih programa, što je nepravedno, a razlog je nepoznat. Sa druge strane zadovoljni smo podsticajnim mjerama koje nudi Opština Bijelo Polje, nije krio zadovoljstvo Tomović, uvjeren da će Udruženje privući pažnju mladih koji žele da se ozbiljnije bave ovim divnim zanimanjem.

IZVJESTAJ O RADU ZA 2024/25

IZVJEŠTAJ O RADU Udruženja pčelara „Pčelar“ ZA 2024/25

Na osnovu člana 25. statuta, a u skladu sa planom i programom za prethodne dvije godine, predsjednik Lazar Tomović sastavio je Izvještaj o radu, čiji sadržaj ima za cilj da motiviše ovaj uzorni kolektiv da se još više i konkretnije posveti razvoju i afirmaciji pčelarstva, ne samo u Bijelom Polju nego i na čitavom sjeveru Crne Gore.

Posebno smo ponosni na kolege Veljka Durovića, Sašu Stevanovića, Murata Idrizovića, Slaviju Joksovića, Besima Salkovića i Dragana Gavrilovića, koji su dobili diplomu za zvanje „Pčelar“ – rekao je Tomović, naglašavajući da se i sam nalazi na spisku marljivih školovanih članova. Napomenuo je da broj kandidata za polaganje stručnog ispita nije bio ograničen, te da ostaje žal što nije bilo više prijavljenih sa ovog područja, ali je u planu ponovno organizovanje polaganja, kako bi svi zainteresovani mogli da se prijave.

Realizovane aktivnosti u prethodne dvije godine:

Organizovane su posjete sajmovima pčelarstva i opreme u Beogradu i Arilju.

Uspješno je realizovana izložba meda i pčelinjih proizvoda u gradu pod nazivom „MED-HRANA-LIJEK“.

Održano je stručno predavanje u sklopu izložbe koje je vodio Dragan Ćirković iz Novog Pazara.

Pčelari su aktivno učestvovali na smotri „Najbolje iz Crne Gore“ u City Mall-u u Podgorici, uz pokroviteljstvo Sekretarijata za ruralni i održivi razvoj opštine Bijelo Polje.

Izvršena je raspodjela regresiranih matica u saradnji sa „Kućom meda“ i SPOCG.

PLAN RADA ZA TEKUĆU GODINU

Na Upravnom odboru udruženja većinom glasova usvojen je Plan rada za pčelarsku 2026. godinu, koji obuhvata sljedeće stavke:

Nastaviti aktivnosti u pravcu unapređenja i omasovljavanja članstva.

Vršiti se nabavka i raspodjela sredstava, posebno regresiranih, prema mogućnostima i zainteresovanosti pčelara.

Nastaviti aktivnosti na zdravstvenoj zaštiti pčela u skladu sa utvrđenim Planom i Programom.

Raditi na sveobuhvatnoj edukaciji pčelara.

Intenzivno saradivati sa SPOCG i sa „Kućom meda“.

Planirati i organizovati učešće na sajmovima i izložbama u Crnoj Gori i okruženju.

Prema potrebi, organizovati sastanke Upravnog odbora.

Uz saglasnost lokalne samouprave, organizovati tradicionalnu izložbu meda i pčelinjih proizvoda.

Obavljati i druge poslove i aktivnosti određene Statutom i Planom rada za tekuću godinu.

Održavati saradnju sa veterinarskom i svim drugim inspekcijским službama na nivou opštine i države.

Sve aktivnosti sprovoditi prema stvarnim potrebama, pri čemu će Upravni odbor usklađivati plan u skladu sa tim potrebama

Odrađen je povraćaj sredstava u visini od 50% od strane Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i 30% od strane Sekretarijata za poljoprivredu opštine Bijelo Polje za nabavku pčelarske opreme (vrcaljki, topionika, SMS vaga, otklapača saća itd.) kao i košnica, djelova košnica, ramova i drugog sitnog pčelarskog pribora i alata.

Kontinuirano je obavještavano članstvo o zaprašivanju komaraca na teritoriji grada i periferiji.

Zdravstveno stanje pčelinjaka za 2025. godinu: Registrovane su prijave pojedinih pčelara da se na jednom pčelinjaku u blizini Sutivana i Kiseljih Voda pojavila sumnja na američku trulež legla.

Odmah je obaviješten nadležni veterinar, koji je izvršio uzorkovanje i poslao ga na laboratorijsko ispitivanje. Analiza je potvrdila prisustvo američke kuge. Pčelinja društva koja su bila zaražena propisno su uklonjena i uništena, u skladu sa propisima veterinarskog inspektora. Nakon toga izvršen je obilazak terena u prečniku od tri kilometra od epicentra zaraze po slobodnom nahođenju i po prijavi pčelara. Veterinar je pregledao društva na licu mjesta i nije pronašao ni jedno društvo sa simptomima bolesti.

Tomović je pohvalio savjesnog pčelara koji je prijavio sumnju, kao i veterinara Kerima Zejnilovića za blagovremenu reakciju. Takođe, apelovao je na sve pčelare da u proljeće pažljivo pregledaju svoje košnice i odmah prijave sumnjive simptome Udruženju ili najbližoj veterinarskoj stanici

U prethodne dvije godine ostvarena je i veoma intezivna komunikacija između uprave Udruženja i članova putem vajer grupe koja svima u mnogome olakšava rad, a ujedno i omogućava brz način prenošenja informacija i obavještenja koja su od opšteg interesa. Isto tako u prethodne dvije godine održani su brojni sastanci Upravnog odbora na kojima su rješavana brojna pitanja od vitalnog značaja za Udruženje.

PROSTORIJE I PODRŠKA

Tomović je apostrofirao i činjenicu da se ništa nije promijenilo po pitanju

kancelarije ili neke prostorije za rad pčelara, tako da i dalje funkcionišu otežano, s tim da nekako ipak uspijevaju da realizuju zacrtane ciljeve i zadatke, tačnije sprovedu u djelo dobre ideje i projekte.

Vjerovatno će neko postaviti pitanje, da li je dosta urađeno u izvještajnom periodu. Mislim da jeste prilično, a da li je moglo i više, sigurno da jeste. Stoga pozivam sve pčelare da se na neki način uključe u rad Udruženja, direktno ili sa konkretnim predlozima na viber grupi bez obzira da li su članovi odbora ili ne, jer svaki predlog, sugestija ili savjet su dobrodošli. Ipak, htjeli to ili ne, moramo priznati da naše udruženje, pčelarenje i pčelarstvo uopšte, u potpunosti zavise od podrške države i lokalne uprave

pa zato moramo biti složni i uporni u našim zahtjevima kako bi ostvarili još bolje i veće benefite — pojasnio je Tomović i iskazao veliko lično zadovoljstvo na račun međuljudskih i kolegijalnih odnosa koji vladaju između članova udruženja, što ih čini još snažnijim i složnijim. On je uvjeren da svi dijele isto mišljenje i nada se da će nastaviti istim tempom kako bi na taj način davali lijep primjer ostalim udruženjima, kako treba raditi na prosperitetu pčelarstva. Na kraju izlaganja stari, novi predsjednik se zahvalio svima na prisustvu i pažnji, poželio im dobro zdravlje, ličnu i porodičnu sreću i naravno pune košnice meda u tekućoj godini.

B.K.

**PAŽNJA : MERKOSUR SPORAZUM ŠTETI EVROPSKOM
PČELARSTVU KOJE SE UNIŠTAVA BRZIM TEMPOM!**

BOŠTJAN NOĆ: ZATO KUPUJTE DOMAĆI MED !!

Prema Merkosur sporazumu, do 45.000 tona meda moći će da uđe u zemlje Evropske unije svake godine bez carina, što je skoro 10% ukupne godišnje potrošnje meda u EU. EU već uvozi približno 160.000 tona meda godišnje iz država van EU, što znači da će pritisak na tržište biti još veći. Pčelari u Evropi proizvode med po najvišim higijenskim standardima sa najboljim pčelarskim praksama. Stoga su troškovi proizvodnje veći, ali je i kvalitet pčelinjih proizvoda veći. Konkurencija sa uvozom koji dolazi iz sredina sa nižim standardima i nižim troškovima, bez carina... to je nelojalna konkurencija, to je dumping. Prema podacima EU komisije, skoro 50% meda na evropskom tržištu je falsifikovano, što predstavlja nelojalnu konkurenciju. Uvozimo med bez carina i bez kontrole iz Ukrajine, a sada dodatni med po ovom sporazumu bez carina i bez prave kontrole. Na osnovu prethodno rečenog nameće se zaključak da evropsko pčelarstvo ovo neće preživjeti. Svaka treća kašika hrane zavisi od oprašivanja pčela. Med se može uvoziti, ali nažalost oprašivanje ne može. Ako vlasti u Evropi potpišu ovaj "štetni" sporazum, mi evropski pčelari zahtijevamo strogu kontrolu sledljivosti meda i najsavremeniju analizu ostataka u medu, kao i kontrolu autentičnosti meda. Ova kontrola mora biti sprovedena prije nego što med stigne u Evropu! Stvari su veoma ozbiljne i zabrinjavajuće, ako evropska politika ne razumije značaj pčela i pčelara, onda bi bar trebalo da shvati da je potrebno zaštititi evropske potrošače kako bi mogli da dobiju kvalitetne i bezbjedne pčelinje proizvode. Nažalost, evropski potrošač nema ovu garanciju sa uvezenim pčelinjim proizvodima! Evropski pčelari su jedini i pravi izbor za evropskog potrošača, i zato kupujemo domaći med!

Boštjan Noć,

Predsjednik Evropskog udruženja pčelara (EBA)

OPREZ

Merkosur je političko-ekonomska organizacija koju čine Argentina, Brazil, Paragvaj, Urugvaj i Venecuela, a čiji je cilj slobodna trgovina i slobodan protok robe, ljudi i kapitala. Pregovori sa EU započeti su još 1999. godine, što ovaj dogovor čini jednim od najdužih i najsloženijih trgovinskih procesa u istoriji Unije. Prema saopštenju Evropske komisije, nova zona slobodne trgovine bila bi najveća te vrste na svijetu, a njemački „Špigl“ navodi da sporazum ima i snažnu geopolitičku poruku, kao odgovor na protekcionističku carinsku politiku američkog predsjednika Donalda Trampa. Većina članica EU odobrila je potpisivanje trgovinskog sporazuma EU sa zemljama Merkosura čime je formirana najveća zona slobodne trgovine na svetu. U suštini, sporazum EU–Merkosur znači jeftiniju i bržu trgovinu, veći izvoz evropskih proizvoda i jačanje globalne konkurentnosti EU. Sa druge strane, on otvara pitanje zaštite domaće poljoprivrede, standarda proizvodnje i konkurencije sa jeftinijom robom iz Južne Amerike. Zbog toga je dogovor istovremeno ekonomska prilika i politički kompromis - pokušaj da se spoje slobodna trgovina, zaštita domaćih proizvoda i širi geopolitički interesi Evropske unije. Zbog snažnog protivljenja evropskih poljoprivrednika, Evropska komisija je u sporazum ugradila posebne zaštitne klauzule. U slučaju štetnog povećanja uvoza ili naglog pada cijena za proizvođače iz EU, mogu se brzo uvesti protivmjere, uključujući privremenu suspenziju carinskih pogodnosti. Posebno će se pratiti uvoz proizvoda kao što su govedina, živina, pirinač, med, jaja, bijeli luk, etanol, agrumi i šećer, a izvještaji o uticaju uvoza biće objavljeni svakih šest meseci. Plan predviđa masovno ukidanje carina i trgovinskih barijera između EU i zemalja Merkosura.

ОДЛИЧНА ПОСЈЕТА И ЈОШ БОЉА ПРОДАЈА

Пљеваљски пчелари су под покровитељством општинског Секретаријата за привреду посјетили 17. државни сајам пчеларских производа и опреме у Београду. Овај сајам већ одавно има међународни префикс тако да није изостала велика посјета пчелара из свих земаља бивше Југославије, као и њихових колега из Бугарске, Мађарске...

Око тридесет пчелара из Пљеваља, већина из ПУ „Матица” и одређени број из НВО „Све за пчеле, пчеле за све” као и представника секретаријата, обишли су сајам и његове богате садржаје.

Посјећеност је била знатно већа него прошле године, што се огледало у знатно већем броју и излагача и посјетиоца. Вјероватно је прошле године била слабија посјећеност због тадашњих блокада у Београду — казао је Жарко Драгашевић (80), предсједник ПУ „Матица”.

Пљеваљски пчелари су организовано путовали на ову манифестацију коју је свечано отворио министар пољопривреде Републике Србије Драган Гламочић.

Сајам се одвијао у три огромне хале београдског сајмишта са преко 70 излагача. У првој сали се одвијала продајна изложба меда и производа од меда, док је у другој представљена изванредна понуда опреме, док су се у трећој одржавала садржајна и посјећена предавања.

Посјетиоци су имали на располагању пчелиње производе: мед, полен, прополис, матичну млијеч, козметику на бази меда...

Цијене меда су се ове године кретале између 10 и 12 евра за мед и полен, а капи прополиса су биле уобичајених 3 до 5 евра, док су капи прополиса, у бочици од 10 милилитара са пумпицом, коштале од 3 до 5 евра.

Неки од пчелара су рано распродали сав мед због велике потражње и потом га нијесу имали до краја сајма, што се никада прије није десило, док потражња опреме није била нарочито велика.

Прву награду за мед добио је манастир Хиландар за мед од вријеска.

Цијене воска су биле доста ниске, али на претходна два сајма квалитет сатних основа је био веома лош. Садржај парафина је достигао и 95% ! Дакле није било поузданих показатеља да у тим сатним основама има уопште природног воска - каже Драгашевић.

У Црној Гори Министарство пољопривреде има

мјеру подршке за набавку органског и конвенционалног, потпуно чистог и провјереног природног воска. Његова цијена је значајно већа и износи 28 евра по килограму за конвенционалне сатне основе и 35 евра по килограму за органски восак. Међутим, подршка Министарства је веома издашна и износи чак 60%, тако да цијена за пчеларе уз субвенцију износи 16,8 евра за конвенционални, односно 21 евро по килограму за органски восак.

—Нажалост претходне године свега десетак пчелара у Пљевљима је набавило тај сертификовани, чисти восак. Могуће је, такође, купити знатно бољи квалитет воска у „Кући меда“ у Даниловграду, који се прерађује из откупа у ЦГ, ипак и ту је могуће присуство парафина у оним сатним основама које су купљене на слободном тржишту — објашњава Драгашевић.

На Сајму је понуђена већ позната стандардна опрема за пчеларство устаљеног квалитета, уз понеки нов модел, као одређени новитет. Драгашевић каже да су видјели, на примјер, пресу за трутовско млијеко, што је производ који се тек почиње појављивати код нас на тржишту. Трутовско млијеко је производ који се добија цијећењем трутова, трутовског легла, а његов квалитет се рачуна да је негдје између меда и млијеча. Дакле, квалитет је далеко бољи, кориснији него мед, а нешто слабији него млијеч. Овај производ је нов на тржишту и још се води научна расправа о начину његовог добијања, квалитету, начину употребе, чувања...

Углавном пљеваљски пчелари нису узимали

опрему, осим неких ситница, украсних кеса, маркера за обиљежавање матица, размака, нешто и мљевеног поленовог праха...

Ту исту опрему и материјал можемо да набавимо у Црној Гори, по далеко повољнијим цијенама, рачунајући на то да је обезбијеђен поврат новца од 50 одсто. Иако је опрема на Сајму нешто јефтинија од оне у слободној продаји, ипак је то у ЦГ знатно јефтиније уз подршку за пчеларе Министарства пољопривреде и Секретаријата за привреду општине Пљевља.

ЈАВНИ ПОЗИВИ

Јавни позиви за подршку набавке опреме за пчеларе очекују се почетком марта чим се објави Агробуџет ЦГ, средства су знатна али ипак ограничена и потребно је да се пчелари благовремено занимају и одмах настоје да обезбиједе набавку веома повољне опреме за којом влада велико интересовање, па се дешава да одређен број пчелара прикасни са конкурисањем. Углавном све што је потребно пчеларима се издашно субвенционисе - казао је Драгашевић.

На сајму је било доста савремене литературе за пчеларе, а били су присутни и познати аутори, писци и предавачи из области пчеларства, из: Србије, БиХ, Црне Горе, Словеније, Македоније...

Грчки професор др Андреас Трасивулу, са Универзитета Аристотел у Солуну је говорио о квалитету меда и његовом кривотворењу. Друго предавање професора др Зорана Станимировића и професора др Уроша Главинића са катедре за медицину Факултета ветеринарске медицине у Београду је било о болестима пчела, новом соју вируса деформисаних крила и савременим начинима превентиве и резултатима лијечења, а треће изврсно предавање др (сци. медицине)

лабораторијским истраживањима хелије канцера које су третиране пчелињим отровом, након неколико третмана, биле су потпуно уништене, што наговјештава научницима, да су на путу врло успјешне терапије када ти лијекови буду испробани на људима. Нажалост, интересовање посјетиоца сајма није било нарочито велико за предавања, која су била одлична. Сајам је био јединствена прилика да се види много тога и да се чују одлична предавања. Ипак, није било задовољавајуће интересовање пљеваљских пчелара за пут у Београд — закључује Драгашевић, предсједник ПУ „Матица“.

Пљевљаски пчелари су 7. фебруара приликом посјете сајму од Секретаријата имали обезбијеђен превоз и улазнице, а такође су од пчеларског друштва имали обезбјеђен доручак и ручак.

ОТКУПНА ЦИЈЕНА

Откуп меда у Србији је организован и значајан, док је у Црној Гори на знатно нижем нивоу, свега око десет тона се преради, каже Драгашевић. Ипак, постоји и одређен застој у откупу у Србији изазван раскорак између откупних цијена (од 2 до 3,6 евра) и продајних цијена које су од 10 до 15 евра. Већина произвођача у Србији, који имају сопствено тржиште, избјегавају да продају мед путем откупа. Са друге стране извоз меда је скроман, а његово кривотворење све савршеније и израженије, на велику жалост и произвођача и муштерија.

Предсједник СПОС Србољуб Живадиновић је на отварању истакао озбиљне проблеме које имају са кривотвореним медом, те да је у Србију увезено оо стотину тона меда по цијени од 1,4 евра по килограму и да је прошао све контроле и провјере.

Фалсификатори су се толико увјештили да чак питају на ком тржишту ћете то продавати и које ће лабораторије да контролишу квалитет, па на основу тога обезбјеђују мед који ће проћи контроле и анализе. Десило се да открију кривотворени мед на основу бизарног податка, јер врста меда није одговарала врсти полена који се налазио у том меду. Једина сигурност за потрошача је да купи мед од познатог пчелара — савјетује Драгашевић.

Србија је у Панчеву имала једну од најбољих лабораторија на Балкану и у Европи, која је углавном откривала, сваки додаток шећера у меду, у било ком облику, и не само у меду већ и у вину, ракији... Међутим, она је прошле године опљачкана и још увијек није почела да ради, сумња се да су је намјерно опљачкали кривотворитељи меда. У Србији постоји један број извозника меда, који увезу јефтини мед из иностранства, па га извозе као да је из Србије, уз значајну зараду, што може довести до губљења угледа произвођача меда из Србије. Прошле године основана је Европска асоцијација пчелара па се провјере квалитета меда спроводе на нивоу Европе — објашњава Драгашевић.

Зорице Плавшић, пулмолога, алерголога и апитерапеута из Београда било је о апи - терапији, односно о лијечењу пчелињим производима.

И мени су потпуно нова била сазнања о пчелињем отрову који је и као производ и као лијек новијег датума. Резултати су више него охрабрујући. У неким

Милан Терзић

SVAKO SELO IMA SVOJE JELO

U okviru istoimenog projekta, Maslinarsko društvo „Boka“ organizovalo je u tržnom centru „Boka Mall“ završni događaj, takmičenje u pripremi i predstavljanju originalnih jela sa tog područja. Cilj manifestacije bio je da se skrene pažnja javnosti na tradicionalne vrijednosti sela, koje su nepravедно zapostavljene u odnosu na turističke centre, kao i da se doprinese razvoju seoskih sredina. Gastronomija i kulinarske vještine naših domaćica svakako spadaju među najstarije oblike nematerijalnog kulturnog nasljeđa sela, te je naša obaveza da ih sačuvamo od zaborava i promjena koje donosi savremeni način života.

Kultura ishrane Mediterana, u kojem Boka Kotorska zauzima značajno mjesto, ne bi smjela biti izgubljena niti u potpunosti prilagođena modernim civilizacijskim tokovima. Industrijska hrana, lišena autentičnosti i prirodne vrijednosti, ne smije potisnuti tradicionalnu, domaću kuhinju, zdravu ishranu i bogatstvo ukusa i mirisa koje nosimo iz najranijeg djetinjstva.

Ekipe koje su predstavljale sela u Boki, Višnjeva, Kovači, Nalježići, Pelinovo i Glavatičići, kao i Sveti Stefan i Petrovac, takmičile su se za titulu najbolje, nastojeći da što vjernije prikažu pripremu tradicionalnih jela po receptima svojih majki i baka.

Iako je odnos snaga među ekipama bio neravnomjeran (negdje su nastupale grupe od više članova, a negdje samo

jedan učesnik), to nije uticalo na sjajnu atmosferu. Užurbane pripreme, žamor i pjesma koji su pratili takmičenje, kao i radoznalost publike, utihnuli su u trenutku kada je počela degustacija.

AFIRMACIJA LOKALNE GASTRONOMIJE

Manifestaciju je otvorio predsjednik Društva, dr Ivan Ilić, koji je naglasio da je cilj događaja afirmacija lokalne gastronomije kao važnog segmenta turističke ponude.

Imamo izuzetno bogatu gastronomsku tradiciju koja mora biti dostupnija i prepoznatljivija, kako nama tako i našim

gostima. Svjedoci smo da se otvara sve više restorana, ali je njihova ponuda često ujednačena i stereotipna, dok se tradicionalna jela rijetko mogu pronaći. Naš cilj je afirmacija sela i podsticaj mladima da prepoznaju šansu u otvaranju gazdinstava koja će ponuditi autentične proizvode našeg kraja, rekao je dr Ilić. On je zahvalio članovima stručnog žirija i učesnicima, te izrazio nadu da će manifestacija biti podsticaj za organizovanje sličnih događaja i u budućnosti. U muzičkom dijelu programa nastupilo je pjevačko društvo Grbalj, kao i folklorna sekcija Osnovne škole „Mirko Srzentić“ iz Petrovca. Nakon bogatog i raznovrsnog kulturno-umjetničkog programa uslijedila je degustacija pripremljenih jela, dok je tročlani stručni žiri radio u sastavu Vlasta Mandić, arhitektica i autorka knjige receptata „Bokeška kužina“, Ivo Popović, ugostitelj i Bogdan Krsmanović, profesor kulinarstva na Fakultetu za ugostiteljstvo i imao pune ruke posla i mnogo muke da od fantastičnih jela, prelijepo serviranih proglase najbolja. Takođe, svaka ekipa je imala i svoju priču, vezanu za običaje i pripremu nekog od jela koja su bila na repertoaru. Prema ocjeni žirija ekipa Nalježića, Paštrovke iz Sv. Stefana i učenici

SVEGA JE BILO, ALI ?

Svega je bilo, a najmanje maslinovog ulja i meda. Samo troje pčelara, među kojima Rajko Krstičević iz Šišića i Snežana i Filip Martinović iz Cetinja sa svojim proizvodom apikomora i dvoje izlagača, koji se pčelarenjem bave iz hobija, predstavili su svoje izvanredne proizvode. Troje maslinara, troje proizvođača mesnih prerađevina i sireva, proizvođači povrća, prerađevina od voća, suvenira i prirodne kozmetike na bazi meda i maslinovog ulja, zanatski proizvodi... „Babini kolači“ po starinskim receptima, izvanrednog ukusa i izgleda... Ipak, kada se saberu utisci, takmičenje „Svako selo ima svoje jelo“ još jednom je pokazalo bogatstvo i raznovrsnost kuhinje, ali i značaj očuvanja tradicije i povezivanja sela, poljoprivrede i turizma.

SMŠ “Danilo Kiš” iz Budve, pokazali su najbolje kulinarsko umijeće. Prvo mjesto podijelile su dvije ekipe, Nalježići i Višnjeva/Kovači koje su spremale, tripe, bob, vrzot, paštu na bokuniće, crni oriz, raštanj, pogače, pandišpanj i još

puno toga. Zaista se ne bi obrukale ni pred čuvenim Džejmi Oliverom, koga autor ovog teksta smatra kraljem kuvara. Paštrovke su osvojile srca i žirija i posjetilaca svojim „Slatkim paštrovskim stolom“ na kome su servirale

razne ukusne đakonije i pokazale kako se prave, čuvene paštrovske ruštule. Bilo je i diskvalifikovanih. Zbog kašnjenja u izvršenju zadatka. Nećemo ih imenovati samo ćemo reći da je to bila jednočlana ekipa sela Pelinovo koja nije na vrijeme poslužila brdžolu, jelo koje se ovdje sprema za vrijeme svinjokolja. Ipak, svi su uživali, družili se, pjevali, probali od svakog jela. A bilo je mnogo toga lijepog, na trpezama.

FALI INTERESOVANJA

Nedostaje li nam vremena, volje ili je nešto drugo, ne možemo sa sigurnošću odgovoriti. Tek, svake godine, sve je manje interesovanje i proizvođača i posjetilaca za ovaj vid marketinškog predstavljanja proizvoda. Možda je to već prevaziđeno, a možda samo nije dobar „tajming“. Bilo je i komentara da javnost nije dovoljno obaviještena. Dobro, ako je tako, ubuduće ćemo ići „po kućama“. Što se lokalnih proizvođača tiče, primarna poljoprivredna proizvodnja (u primorskom dijelu) još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou. Da li poljoprivreda tiho gubi bitku protiv savremenog turizma koji izgleda, još uvijek, vežemo samo za smještajne kapacitete i prateće usluge, a trebalo bi da budu komplementarne djelatnosti. Ili je možda veza poljoprivrede i turizma, dvije najvažnije oblasti u strateškom razvoju naše zemlje još uvijek, toliko nejakda da ne motiviše stanovnike seoskih sredina (na sjeveru nije tako) da ulažu u proizvodnju zdrave hrane, ako ne kao turistički proizvod, a ono, makar kao osnovu za zdraviju budućnost naše djece. Udaljavamo se od prirode i radije posežemo za uvoznom hranom, sada čak ne sumnjivog, već dokazano lošijeg kvaliteta, često i opasnom po naše zdravlje. Gubimo selo kakvo je bilo, sa svim obilježjima Mediterana, kao čuvara tradicionalnih vrijednosti i zdravih životnih navika. Naravno, modernizacija će dotaknuti i najskrivljenija mjesta, ali ne mora uništiti sve ono, za šta su živjeli naši preci. Izgleda da mi to moramo shvatiti na teži način. Sve u svemu, ovaj događaj je prošao dobro, a moglo je i bolje. Prilika za popravku će biti, samo da bude ljudi!

Vesna Đukić

PČELINJA DRUŠTVA U PUNOM ZAMAHU

Mart je prelazni mjesec iz zime u proljeće, ali u normalnim vremenskim prilikama, jer su tada normalne dnevne temperature iznad nule i kreću se od 15°C do 23°C. Kako je mart prvi mjesec proljeća, priroda počinje da se budi i u tom periodu počinje da cvjeta sve veći broj medonosnog bilja kao npr. lješnik, vrba, iva, badem, šljiva, trešnja, višnja, i ostale medonosne

voćke. Međutim, cvjetanje može da počne još u februaru zbog izuzetno viših temperatura od prosječnih za taj mjesec. I mada su pčele još u klubetu, aktivnost pčelinjih društava se sve više povećava. Na srednjim satovima se vidi veliki broj mladih maljavih pčela, koje se postepeno uključuju u kućni rad. Oko legla pčele formiraju vijence sa razrijeđenim medom, koji je potreban za pripremanje hrane lar-

vama. Potrošnja u martu je oko 7–9 kg meda. Stare pčele sve više izlijeću da bi donijele nektar, polen i vodu, a mlade pčele vrše svoja prva zajednička oblijetanja u sunčanim danima. Snaga pčelinjih društava se određuje po broju satova pokrivenih pčelama. Količina legla i jaja određuje se po površini pokrivenoj leglom i jajima na svakom satu posebno. Prema količini i izgledu legla sudi se i o kvalitetu matice. Ako

NESAVJESNI VOĆARI

Ovo je i period kada se obavlja hemijska zaštita voća, pa se može desiti da to radi neki nesavjesni domaćin u blizini uljanika, a da o tome ne obavijesti vlasnika. U tom slučaju može doći do trovanja pčela ako one prilikom dolaska iz paše padaju ispred košnice, slijeću na pomoćnu poletaljku i nemajući dovoljno snage obično padaju. Broj mrtvih pčela se povećava i zato treba hitno zatvoriti leta na svim košnicama da bismo spriječili dalji izlazak preostalih pčela. Treba, takođe, podsjetiti da su pčele zaštićene zakonom i da je svaki voćar, odnosno poljoprivredni proizvođač, obavezan da, dva do pet dana prije upotrebe bilo kojeg hemijskog sredstva za zaštitu voća i drugih poljoprivrednih proizvoda, obavijesti o tome sve pčelare u prečniku od dva kilometra. U protivnom, trebao bi da snosi sve posljedice kao i obavezu nadoknade materijalnih troškova pčelara.

u košnici ima mnogo legla i radiličke ćelije su pravilne, to pokazuje da je matica dobra. Jaka pčelinja društva imaju po 4-5 cijelih satova sa leglom i jajima.

Osiromašenim društvima kao i pčelinjim društvima koja imaju matice trutuške ili pčele trutovke treba odmah dodati maticu. Treba promijeniti i matice koje dobro izgledaju, ali slabo polažu jaja i količina položenih jaja ne odgovara količini pčela i hrane.

U pčelinjem društvu mora biti 8-10 kg kvalitetnog meda u svako doba i 2-3 sata sa dobro očuvanom pergom. U slučaju da nema hrane, treba je dodati društvu, jer će inače ono zaostati u razvoju. Ako imamo meda očuvanog u magacinu, najbolje je dati ram meda u zbijeg košnice, a ako su noću temperature preko 12 °C može se dati i sirup. Ako nemate rezerve meda i noći su hladne, onda treba dati pogaču.

Ako pođemo od toga da je mart prvi prolječni mjesec, da su dani sve duži i topliji, da je vegetacija krenula i da se time javlja i prva prolječna paša, posebno polenska, pčelinja društva su u punom razvojnem zamahu. Polenska paša je posebno važna zato što bez polena nema ni pčelinjeg legla, što znači da nema ni dovoljno reprodukcije pčela. Prema tome mart moramo prihvatiti kao najvažniji mjesec u godini, kojim počinju ozbiljni radovi na pčelinjaku. Ako neke od tih radova ne izvršimo na vrijeme ili ih uopšte ne izvršimo, to može biti kobno za neko pčelinje društvo. Polovinom mjeseca, ako dozvoljavaju vremenske prilike, krajnji ramovi sa medom se otklapaju viljuškom. To se radi brzo i ne otklapa se velika površina da ne bi izazvali grabež. Ovo je jedna od najboljih stimulativnih prihrana unutar košnice. Pčela će takav med brzo preraditi i dati mladom leglu, ili ga rasporediti tamo gdje je najpotrebnije. Pčelar, ako napravi grešku u martu, teško se može ispraviti kasnije. Pojilo sa vodom, u zavisnosti od toga koji je sistem davanja vode, treba postaviti na osunčano mjesto, podignuto od zemlje, da ne bi vodu zagađivale razne životinje koje bi dolazile na pojilo. Bilo bi poželjno staviti u početku šećer u pojilicu, dok se ne priviknu pčele na istu.

SUŽAVANJE GNIJEZDA

Sužavanje gnijezda se vrši tako što se ujutro uči broj ulica zaposjednutih pčelama, pa se kasnije, kada malo otopli, izvrši sužavanje gnijezda na sljedeći način. Ako je bilo osam ulica, gnijezdo se suži na sedam okvira, a ako je bilo sedam ulica, gnijezdo se suži na šest okvira. Sužavanje gnijezda vrši se pregradnim daskama. Utopljavanje se vrši lijevo i desno od gnijezda i odozgo novinom. Kod suženog gnijezda povećava se količina legla, jer pčele pokrivaju okvire i tako obezbjeđuju potrebnu toplotu za razvoj legla. Sužavanje gnijezda je važno samo u početku proljeća, kada je vrijeme prohladno i nestabilno. Inače, poznato je da pčelinje društvo kome nije suženo gnijezdo i koje nije dobro utopljeno početkom marta, troši 2,5 do 3 puta više hrane od pčelinjeg društva sa suženim gnijezdom i dobro utopljenim.

MAJSKA BOLEST

Veliku pažnju kod pregleda treba obratiti na vlažnost košnice. Ako je velika, a ramovi bočni buđavi, iste treba izvaditi i zamijeniti. Perga ne smije biti buđava, jer pčela može dobiti majsku bolest. Ako imamo rezervne košnice, možemo ih i zamijeniti. Ako je velika vlaga u postojećim, treba ih osušiti i očistiti. Prije nego što počne veći unos nektara, treba uraditi suzbijanje varoe radi čišćenja pčela. Pčelinje zajednice koje imaju dovoljno hrane, i to kvalitetne, u košnici su ujednačenije i brže se razvijaju i svakako daju više meda. Otpornije su na bolesti i vitalnije su.

Blagovremenim proširivanjem prostora kod povećane temperature omogućuje se unošenje i prerada nektara, a da ne utičemo na blokadu matice kod zalijeganja. Sada se i potpuno proširuje leto da ne dođe do zagušenja prilikom izlaska i ulaska pčela. U martu matica povećava polaganje jaja tako da položi čak do 500 dnevno.

Pravovremeno izimljanje pčelinjih društva podrazumijeva pravovremeni i detaljni pregled svih košnica na pčelinjaku, spajanje slabih sa jačim društvima, ali treba voditi računa na zdravstveno stanje slabih. U slučaju da se posumnja na nozemu, na krečno leglo, ne treba ih spajati. Ako se primijeti da je neko društvo oboljelo od nozeme i da je isto kao takvo opasno za prenošenje zaraze, isto treba uništiti. Svi se zavaravaju sa bolesnim leglom da ga mogu izliječiti. To nikako ne treba pokušavati. Jednostavnije je i bolje za pčelara uništavanje takvog društva. Opet apelujemo na pčelare da ne koriste antibiotike za liječenje pčela, jer oni ne liječe, već samo usporavaju razvoj bolesti, a mi činimo nešto što je protiv svih kodeksa pčelarstva, unosimo svjesno antibiotik u med!

Krajem marta, tačnije poslije 20. treba početi sa stimulativnim prihranjivanjem, po 200 do 300 gr šećernog sirupa. Ali, mora biti ispunjen jedan uslov, da su u noći temperature + 12

°C. Pčele izležene iz položenih jaja u drugoj polovini marta i početkom aprila učestvuju u glavnoj bagremovoj paši. Sva zapažanja potrebno je evidentirati u knjizi radi praćenja pčelinjih zajednica.

PRVI PREGLED

Svim pčelarima treba da bude jasno da u martu počinje aktivna pčelarska sezona i radovi na pčelinjaku u ovom mjesecu su izuzetno važni za razvoj pčelinje zajednice. Pčelinje društvo u ovom periodu prolazi kroz jedan od kritičnih perioda razvoja, jer u pčelinjem gnijezdu već ima dosta legla i iz dana u dan biće ga sve više, a temperaturu mu treba održavati na

kostantnom nivou bez obzira na vremenske prilike u martu. Takođe, vrši se zamjena pčela novim, a u jednom periodu zimskih pčela je sve manje, što stvara kritičnu situaciju koju će prebroditi samo jake pčelinje zajednice. Isto tako, već od kraja marta matica počinje da polaže jaja za pčele koje će učestvovati u bagremovoj paši, pa je vrlo važno da ih je što više. Sasvim je sigurno da je mart mjesec veoma važan za razvoj pčelinjih društava, a ako se nešto propusti u ovom mjesecu, ne može se nadoknaditi u pogledu ostvarivanja visokih prinosa meda. Tokom marta broj izliježenih mladih pčela je veći od broja uginulih zimskih pčela, pa će društvo krajem marta biti jače, nego na njegovom početku za oko 10%.

Jaka društva su tokom zime trošila malo hrane po jednoj pčeli, pa su sada sposobna da bez ikakve pomoći pčelara dočekaju april, ali samo ako imaju dovoljne količine hrane. Po lijepom i sunčanom vremenu, kada ja temperatura oko 18 °C treba izvršiti prvi detaljan prolječni pregled pčelinjih društava. Ovo je jedan od najvažnijih pregleda u godini. Sve nepravilnosti, ukoliko ih ima, treba tokom pregleda otkloniti, gnijezdo preurediti, ramove sa starim saćem izvaditi, gnijezdo suziti prema jačini pčelinje zajednice, košnicu ponovo utopli i pažljivo zatvoriti. Dešava se, da se prilikom pregleda pčelinjih društava ustanovi da poneko društvo nema maticu ili da je u nekom društvu matica postala trutuša

OSTAVLJANJE POJILICE

Sa razvojem legla sve su veće potrebe pčelinjeg društva za vodom i zbog toga u ovo doba godine treba obavezno obezbijediti pčelama najzdraviju tečnost na pčelinjaku. Ukoliko se to ne učini, one će same potražiti vodu po potocima i barama i to za njih može biti dodatan napor, a i posebna opasnost, jer te bare mogu biti zaražene. Pored toga, ako pčele odu po vodu dalje od pčelinjaka, a u međuvremenu naglo zahladni, mogu i na putu do košnice da uginu.

ili da u nekom društvu ima mali broj pčela radilica itd. Sva ona društva gde je uočena neka nepravilnost, treba sanirati, jer u protivnom mogu brzo uginuti. Društvima bez dovoljno hrane, prihranjivanjem obezbijediti normalne količine rezervne hrane sve dok se ne otklone svi nedostaci.

STIMULATIVNO PRIHRANJIVANJE

U martu mjesecu počinjemo sa stimulativnim prihranjivanjem. Njime se podstiče da matica polaže veći broj jaja, a društvo u cjelini da intenzivnije hrani maticu i leglo, pa se takvo društvo brže razvija. Stimulativno prihranjivanje se određuje prema klimatskim uslovima, odnosno sa razvojem pčelinje paše. Prihranjivanje se može vršiti dodavanjem svake večeri 200-300 g šećernog sirupa (razmjera 1:1). Ako u košnici ima dosta meda, umjesto stimulativnog prihranjivanja, mogu se svakih 3-5 dana, sa ramova napunjenih medom, skinuti voštani poklopci na površini jednako polovini čovječije šake. Taj med pčele preuzimaju i stavljaju ga bliže pčelinjem leglu. Okretanjem cijelih nastavaka za 180 stepeni, takođe se može zamijeniti stimulativno prihranjivanje. Ono se vrši sve dok unos nektara iz prirode ne bude zadovoljavajući, tako da stimuliše maticu da polaže veći broj jaja. Pčelari treba da prate unos nektara i da ne dozvole da se cio prostor u gnijezdu ispuni i matica blokira tako da nema prostora da polaže jaja. Zato se vrši povremeno proširivanje gnezda. Prvo se doda jedan ram sa praznim saćem sa jedne strane legla, a poslije dva do tri dana i sa druge strane legla. Ovim mjerama pčelar pomaže pčelama da lakše održavaju potrebnu mikroklimu, da matica ima bolje uslove za polaganje jaja i da pčele bolje njeguju leglo. Najbolji garant uspješnog proljećnog razvoja je jako uzimljeno društvo, pa su još u XIX vijeku pojedini stručnjaci za ovu oblast preporučivali da se tokom godine formira što više rojeva, kako bi društva koja uzimljavamo imali čime da pojačamo.

izvor:

pčelarska literatura i sajтови

IZ SVIJETA NAUKE: PRIRODNA POJAVA BIJELE PJENE NA MEDU

ZNAK KVALITETA ILI RAZLOG ZA BRIGU?

Bijela pjena na medu je prirodna pojava nastala prisustvom vazduha, voska, i polena. Prisutna je uglavnom kod sirovog, nefiltriranog meda i ukazuje na njegov prirodan kvalitet. Mnogi potrošači, posežući za teglom meda, primjećuju bijelu pjenu na njegovoj površini i pitaju se šta ona zapravo znači. Da li je to znak kvarenja ili, naprotiv, dokaz autentičnosti proizvoda? Stručnjaci umiruju: pjena je prirodna pojava koja nastaje tokom proizvodnje i skladištenja meda i često svjedoči o njegovom visokom kvalitetu. Kada se med sipa u tegle, u njegovu strukturu ulazi mala količina vazduha. Kao rezultat toga, na površini se pojavljuje karakterističan sloj sitnih mjehurića. Njima se često pridružuju i čestice voska, polena ili propolisa, potpuno prirodni sastojci koji potiču direktno iz košnice. Bijela pjena je naročito uočljiva kod nefiltriranog i negrijanog (sirovog) meda. Prisustvo pjene najčešće znači da med nije pregrijavan niti pretjerano filtriran, što omogućava očuvanje enzima, vitamina i njegovih prirodnih, zdravstveno korisnih svojstava. To znači da je pjena na medu potpuno prirodna pojava i nema razloga za zabrinutost, ističu iskusni pčelari. Za sve svjesnije potrošače, ovakvi detalji su važni. U industrijskoj proizvodnji med se često intenzivno filtrira i zagrijeva, čime se uklanjaju gotovo sve čestice voska i polena. Iako takav med izgleda „ljepše“ i bistrije, on često gubi dio enzima odgovornih za antibakterijska i antioksidativna svojstva.

PAŽNJA!!

Pitanja o bezbjednosti bijele pjene na medu često se ponavljaju. Stručnjaci naglašavaju da je u većini slučajeva ona potpuno bezopasna. Ipak, treba obratiti pažnju na miris. Ako se pojavi kiselkast ili sirćetni miris, to može ukazivati na početak fermentacije, najčešće izazvane nepravilnim skladištenjem. U tom slučaju preporučuje se da se obratite prodavcu. Ako med sadrži prirodnu aromu i teksturu, bijela pjena ne predstavlja problem. Može se lako umiješati u med ili, po želji, ukloniti kašikom. U oba slučaja, nutritivne i zdravstvene vrijednosti ostaju nepromijenjene. Isto tako, bijeli talog koji se ponekad pojavljuje u medu takođe izaziva zabrinutost kod potrošača. Međutim, to je prirodan rezultat kristalizacije glukoze, a ne znak da je med pokvaren. Bijela pjena na površini meda nije mana, već dokaz visokog kvaliteta i minimalne obrade proizvoda. U svijetu preplavljenom industrijskim namirnicama, njeno prisustvo treba da bude razlog za zadovoljstvo, a ne za brigu. Naprotiv, to je znak da je med ostao blizak prirodi, a upravo takav med vrijedi odabrati za konzumiranje.

MALI OGLASI

Prodajem plac za organsko pčelarenje u Crmničkom polju.
Kontakt telefon: 069 313 761.
*

Prodajem oko 25 društava i nukleusa u izvanrednom stanju. Za sve informacije i dogovor, kontakt telefon: 067 217 876.
*

Prodajem LR i DB satne osnove izrađene od domaćeg voska. Cijena je 13 eura po kilogramu. Za sve informacije pozovite: 069 217 550
*

Prodajem 20 šestoramnih DB nukleusa. Kontakt: Risto Borović – 067 634 560.
*

Prodajem LR šestoramne nukleuse sa mladim maticama. Kontakt telefon: 069 066 573.
*

Prodajem 30 pčelinjih društava u Ulcinju. Kontakt telefon: 067 527 927
*

Prodajem DB košnice sa 10 ramova, antivaroznim podnjačama i pocinkovanim poklopcima. Cijena košnice bez nastavka je 30 eura. Takođe, prodajem LR nastavke po cijeni od 8 eura po komadu. Za sve informacije pozovite: 069 217 550.
*

Prodajem povoljno LR i DB ramove, na malo i veliko. Za sve informacije i eventualni dogovor pozovite broj telefona: 069/681-796
*

Prodajem ručnu vrcaljku sa šest LR ramova i četiri aluminijske LR košnice sa tri nastavka. Za više informacija pozovite na broj: 067/614-947.

Prodajem povoljno tri pčelinja društva u DB košnicama (desetka), kao i više praznih košnica bez ramova. Za sve informacije i eventualni dogovor, pozovite: 069/395-880 ili 067/872-999
*

Prodajem 50 LR pčelinjih društava. Košnice i pčele su u odličnom stanju. Uz to ide i sva prateća oprema. Cijena po dogovoru. Kontakt: Radovan Kojić Lijeva Rijeka Tel: 067 571 752, 067 626 888
*

Veoma povoljno prodajem LR košnice i vosak. Pozovite na broj 067 220 008.
*

Veoma povoljno prodajem DB košnice sa pčelinjim društvima. Kontakt: Golub Bošković, 068/765-539.
*

Prodajem više pčelinjih društava u DB košnicama sa AV podnjačama, otklapač saća i radijalnu vrcaljku 12R. Za sve informacije i eventualni dogovor pozovite na br. tel. 067 260 041.
*

Prodajem LR šestoramne nukleuse sa mladim maticama! tel: 069-066-573
*

Prodajem dva homogenizatora sa mješačima od po 800 litara. Jedan je sa motorom i reduktorom, a drugi bez. Postolje je od inoxa. Cijena 4100 eura.

Napomena: mogu se kupiti i pojedinačno, a cijena u tom slučaju je po dogovoru. Kontakt telefon za sve informacije je 068024339

*Formiram za prodaju DB nukleuse za poznate pčelare. Tel. 069/012-208
*

Prodajem povoljno ramove nove đerzonke sa satnom osnovom. Vesko Novović, tel. 067 387 525
*

Prodajem korišćene šestoramne nukleuse LR i oplodnjake LR. Risto Borović tel. 067 634 560
*

Prodajem pčele na ramovima, nukleuse, kompletna društva i prirodne rojeve sa grane. 067455787
*

Prodajem kontejner za pčele sa 48 pozicija za LR košnicu. Prodajem i pčelinja društva na ramovima ili sa košnicama. Za sve informacije pozovite 069/016 289.
*

Prodajem 10 kompleta aluminijskih LR košnica, kasetnu radijalnu vrcalicu sa 24 rama i otklapač saća. Za sve informacije pozovite br. tel. 067 664 345
*

Prodajem 25 LR pčelinjih društava sa komplet opremom i metalnim postoljima. Šabo Kurpejović (Rožaje), br. tel.: 067 219 117.
*

Povoljno prodajem pčelinja društva u LR košnicama. Br. tel.: 067 625 804.
*

Prodajem pčele i opremu sa eko ramovima. Može kompenzacija za rad u pčelinjaku ili na imanju, automobil, hranu i drva za ogrijev. Telefon: 067 500 495
*

kuća meda
www.kucameda.me

SOJA PROTEIN

pogača za pčele

preporučuje sa kao dodatak ishrani pčela u periodu sezonskog nedostatka polena

**SOJA PROTEIN
INVERTNI SIRUP**

Sastav: glukoza, fruktoza, saharoza, invertni sirup i soja.

Kontrolu kvaliteta vrši:
Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore

Rok trajanja: 6 mjeseci.
Čuvati na suvom mjestu.

Datum proizvodnje: Utisnut na kutiji.

Proizvodi: KUĆA MEDA d.o.o.
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora

Kontakt tel.: +382 68 844 333
E-mail: kucamedacg@gmail.com
www.kucameda.me

Partner: Savez pčelarskih organizacija Crne Gore
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora
E-mail: spocg@t-com.me

HACCP

1 KG

Proizvodnja pogača u Kući meda obavlja se u registrovanom objektu, broj rešenja Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove: 060-323/16-0306-366/3.

Trenutno se proizvode tri vrste pogača i to: **KLASIK, IMUNO AKTIV I SOJA PROTEIN.**

Osnova za proizvodnju pogača je šećer i invertni sirup. Šećer se melje u turbinskim mlinu koji daje izuzetno fine kristale.

Komponenta koja se dodaje u sve tri vrste pogača je pšenično brašno u koncentraciji do 2% u cilju boljeg sjedinjavanja i vezivanja smjese.

Vaše komentare, primjedbe i sugestije možete nam poslati na E-mail: kucamedacg@gmail.com

kuća meda
www.kucameda.me

IMUNO AKTIV

pogača za pčele

za bolji razvoj pčelinjeg društva

PROBIOTIK
Sadržava probiotičke bakterije koje su korisne za zdravlje pčela i povećavaju otpornost na bolesti.

SUPLEMENT
Sadržava vitamine B1, B2, B6, B12, C, E, K, Kalcij, Magnezij, Fosfor, Selen, Cink, Mangan, Bakar, Molibden, Nikel, Vanadij, Krom, Kobalt, Nijem, Stroncij, Bismut, Olovo, Antimon, Arsen, Sumpor, Fluor, Jod, Brom, Litij, Natrij, Kalij, Rubidij, Cesium, Berilij, Magnezij, Kalcij, Stroncij, Bismut, Olovo, Antimon, Arsen, Sumpor, Fluor, Jod, Brom, Litij, Natrij, Kalij, Rubidij, Cesium, Berilij.

Sastav: glukoza, fruktoza, saharoza, invertni sirup, probiotik, pšenične mekinje, pivski kvasac, eterično ulje i cimet.

Kontrolu kvaliteta vrši:
Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore

Rok trajanja: 6 mjeseci.
Čuvati na suvom mjestu.

Datum proizvodnje: Utisnut na kutiji.

Proizvodi: KUĆA MEDA d.o.o.
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora

Kontakt tel.: +382 68 844 333
E-mail: kucamedacg@gmail.com
www.kucameda.me

Partner: Savez pčelarskih organizacija Crne Gore
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora
E-mail: spocg@t-com.me

HACCP

1 KG

kuća meda
www.kucameda.me

KLASIK

pogača za pčele

Sastav: glukoza, fruktoza, saharoza, invertni sirup

Kontrolu kvaliteta vrši:
Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore

Rok trajanja: 6 mjeseci.
Čuvati na suvom mjestu.

Datum proizvodnje: Utisnut na kutiji.

Proizvodi: KUĆA MEDA d.o.o.
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora

Kontakt tel.: +382 68 844 333
E-mail: kucamedacg@gmail.com
www.kucameda.me

Partner: Savez pčelarskih organizacija Crne Gore
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora
E-mail: spocg@t-com.me

HACCP

1 KG

Prija
svim
čulima...

Proizvodi:
Balkan Group Montenegro
81 206 Podgorica

Bom
kafa
najboljeg
ukusa i mirisa.